

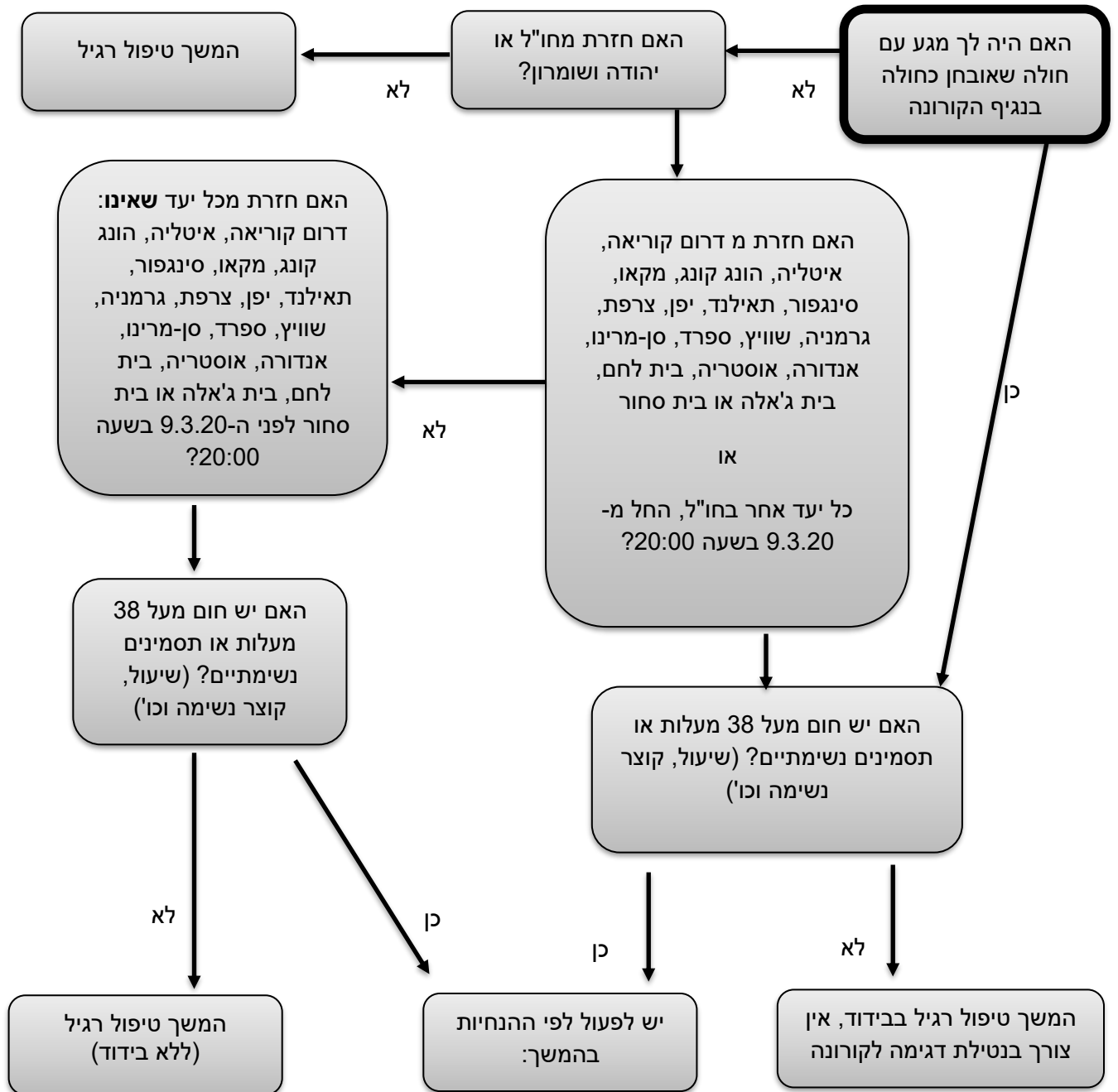
נספחים להנחיות להתמודדות עם תחלואה מנגיף קורונה החדש עדכון 10

2. נספח 1 א' - תרשים זרימה לזיהוי חשודים ב-COVID-19 לתפעול על ידי מד"א
3. נספח 1 ב' - אלגוריתם לאיתור חשודים כחולים ב-COVID-19
4. נספח 2 - מספרי טלפון של רופאי מחוז, רופאים נוספים ומוקדים טלפוניים בלשכות הבריאות
5. נספח 3 א - הנחיות לבידוד בית לאדם ללא תסמינים ששהה ביעד מקבוצה א' או ב' או בא "מגע הדוק" עם חולה מאומת
7. נספח 3 ב - הנחיות לבידוד בית לאדם עם חום או תסמינים נשימתיים ששהה ביעד מקבוצה א' או ב' או בא "מגע הדוק" עם חולה מאומת
10. נספח 4 א - לקיחה ומשלוח דגימות לאבחון נגיף הקורונה החדש SARS-CoV-2 למעבדות מורשות
13. נספח 4 ב - נוהל בטיחות ביולוגית בטיפול ועיבוד דגימות של נבדקים חשודים ו/או חולים בנגיף הקורונה החדש (SARS-CoV-2) 2019
18. נספח 5 א' - מעבדות המורשות לאבחון SARS-CoV-2
19. נספח 5 ב' - הנחיות לתאום מעבדות מורשות – COVID-19
21. נספח 6 - שאלון חקירת מקרה COVID-19
23. נספח 7 - טופס מגעים COVID-19
24. נספח 8 - טופס הפניה לבדיקת נגיף קורונה SARS-CoV-2 2019
25. נספח 9 - שילוט למבקרים במוסדות רפואיים: יש להציב בעברית, ערבית, רוסית ואמהרית
28. נספח 10 - מעקב אחרי מטופל בבידוד
29. נספח 11 - סדר הלבשה והפשטה של ציוד מגן אישי
30. נספח 12 - הנחיות רפואיות למיגון והימנעות מהדבקה של שוטרים ומאבטחים בהתמודדות עם חולים או חשודים למחלת COVID-19
34. נספח 13 א - כניסת תלמידים שחזרו מיעדים מחו"ל למוסדות חינוך ומוסדות להשכלה גבוהה
35. נספח 13 ב - נגיף הקורונה - מידע להורים, לתלמידים ולאנשי צוות במוסדות החינוך בישראל
37. נספח 14 - עדכון לנוהל תרומת דם
- נספח 15 - נוהל לכלי שייט... שגיאה! הסימניה אינה מוגדרת.
40. נספח 16 - הנחיות טיפול בכביסה מחולה קורונה
41. נספח 17 - טבלת מיגון אישי לצוותי רפואה ומגזרים אחרים*
44. נספח 18 - הנחיות לקיום כנסים והתכנסויות בהתמודדות עם נגיף קורונה החדש
- נספח מספר 19 - שמירת הניקיון ותנאי תברואה נאותים - בעסקים, מקומות עבודה, מוסדות ציבור, משרדים, מוסדות חינוך ורווחה
- 47.

נספח 1 ב' - אלגוריתם לאיתור חשודים כחולים ב-COVID-19

לפקיד קבלה במרפאה/ מלר"ד

אם המטופל לפניך:

- א. חבוש מסכה וחבוש גם מסכה למטופל.
- ב. התייעץ עם רופא המרפאה/ המלר"ד.
- ג. לאחר העברת החולה לחדר בידוד, יש לבצע חיטוי ידיים ולחטא את דלפק הקבלה לפני קבלת המטופל הבא.

אם המטופל בטלפון:

- א. הפנה את השיחה למוקד 101 או לרופא.
- ב. אם מופנה למלר"ד, על צוות המרפאה להתקשר ולהודיע מראש על הפניית מטופל

חשוד כחולה ב-COVID-19.

נספח 2 - מספרי טלפון של רופאי מחוז, רופאים נוספים ומוקדים טלפוניים

בלשכות הבריאות

מספרי טלפון של רופאי מחוז ורופאים נוספים לפניות לאחר שעות העבודה			מספר טלפון לפניות ללשכת הבריאות בשעות העבודה	מחוז
טלפון	תפקיד	שם		
050-6242601	רופאת המחוז	ד"ר חן שטיין-זמיר	בימים א'-ה' בשעות 08:00-16:00 02-5314813 02-5314814 ביום ו' בשעות 08:00-12:00 02-5314856 02-5314864	ירושלים
050-6242614	סגנית רופאת מחוז	ד"ר ניצה אברמסון		
050-6265170	סגנית רופאת המחוז	ד"ר ליה מור שמשי		
050-6260575	רופאת לשכה	ד"ר אירה סוקולוב		
050-6242644	רופאת המחוז	ד"ר רבקה שפר	בימים א'-ה' בשעות 08:00-16:00 ביום ו' בשעות 08:00-12:00 03-5634753 03-5684603	תל אביב
050-6266065	סגנית רופאת המחוז	ד"ר מיכל סביון		
050-6242655	אחראי מחקר	פרופ' זהר מור		
050-6243437	סגנית רופאת מחוז	ד"ר דנה גפן		
050-6242501	רופא המחוז	פרופ' שמואל רשפון	בימים א'-ה' בשעות 08:00-16:00 ביום ו' בשעות 08:00-12:00 04-8633140	חיפה
050-6242576	סגנית רופא המחוז	ד"ר סוניה חביב		
050-6242506	סגן רופא מחוז	ד"ר יהונתן דובנוב		
050-6242527	רופאת נפת חדרה	ד"ר אירנה וולוביק		
050-6242666	רופאת המחוז	ד"ר עפרה חבקין	בימים א'-ה' בשעות 08:00-16:00 08-9788671	מרכז
050-6242651	רופאת נפה רחובות	ד"ר מרינה פוליאקוב		
050-6240367	רופאת נפה רמלה	ד"ר ילנה קנבסקי		
050-6243950	רופא נפה פי"ת	ד"ר ערן קופל		
050-6242528	רופאת נפה נתניה	ד"ר בלה שולמן		
050-6242552	רופאת המחוז	ד"ר מיכל כהן-דר	בימים א'-ה' בשעות 08:00-16:00 ביום ו' בשעות 08:00-12:00 04-6462634	צפון
050-6243102	סגנית רופאת המחוז	ד"ר אולגה ויניצקי		
050-6243802	סגנית רופאת המחוז	ד"ר מאיה בוטארה		
050-6267100	רופא המחוז	פרופ' מיכאל גדלביץ'	יש לפניות לרופאים בעמודה משמאל	דרום
050-6243739	סגן רופא מחוז דרום	ד"ר פרחאן אלסאנע		
050-6242867	רופאת נפה אילת	ד"ר מאיה גרברניק		
050-6243338	רופאה אחראית אפיד'	ד"ר לריסה דוחן		
050-6243335	רופאת המחוז	פרופ' נטליה בילנקו	יש לפניות לרופאים בעמודה משמאל	אשקלון
052-9285950	ראש ענף בריאות הצבא	סא"ל ד"ר אווה אברמוביץ'	יש לפניות לרופאה בעמודה משמאל	צה"ל
052-9241076	עוזרת ראש שירותי ברה"צ	ד"ר ענת צוראל פרבר	יש לפניות לרופאה בעמודה משמאל	שב"ס, רשות פלסטינית ואחרים

נספח 3 א - הנחיות לבידוד בית למי שחזר מהיעדים שבהגדרת המקרה או היה ב"מגע הדוק" עם חולה מאומת ואינו סובל מתסמינים

הנחיות אלו מיועדות לכל מי ששהה בחו"ל או מגע הדוק עם חולה מאומת במהלך 14 הימים האחרונים ואין לו תסמינים (להלן - המבודד).

באחריות קופת החולים המבטחת או לשכת הבריאות:

- א. הדרכת המבודד ובני ביתו על היגיינה אישית, עקרונות בסיסיים במניעת זיהומים, כיצד לטפל במבודד בצורה בטיחותית, וכיצד למנוע התפשטות הזיהום למגעים הדוקים כמפורט להלן.
- ב. הדרכת המבודד לגבי הפעולות שיש לנקוט במידה ובמהלך הבידוד מתפתחת מחלה כלשהי.

באחריות קופת החולים המבטחות:

- א. מתן מענה למבודד ולמשפחתו לאורך תקופת הבידוד בבית.
- ב. נציג הקופה יתקשר ביום הכניסה לבידוד ויסביר את ההנחיות לבידוד, על מה יש לעקוב וכן לאן לפנות במקרה של שאלה או החמרה במצב.
- ג. לאחר מכן ביצוע מעקב יזום פעמיים בשבוע.

הנחיות למבודד:

- ✓ יש לדווח על בידוד בית לפי ההנחיות בנספח 10.
- ✓ ככלל אין לצאת מהבית.
- ✓ יש לשהות בחדר נפרד מאוורר היטב עם דלת סגורה. יציאה מהחדר תהיה רק לצורך פעולות הכרחיות ולזמן קצר ככל הניתן, תוך כדי כיסוי הפה והאף (בעדיפות במסכת אף-פה). במידה וישנם מספר מבודדים באותו משק בית, הם יכולים לשהות יחד באותו חדר. במידה וכל בני הבית נדרשים לבידוד, אין כל מגבלות מיוחדות בתוך הבית.
- ✓ יש לשטוף ידיים במים וסבון או לחטא אותן בחומר חיטוי אלכוהולי לפני ואחרי הכנת אוכל, לפני אכילה ולפני ואחרי שימוש בשירותים. במידה ועל הידיים יש לכלוך נראה לעין, יש להעדיף שטיפה במים וסבון על פני חומר חיטוי. עדיף להשתמש בניירות חד-פעמיים לייבוש הידיים.
- ✓ במידת האפשר, יש להקצות למבודדים שירותים נפרדים.
- ✓ יש להקפיד על כיסוי הפה והאף בעת עיטוש או שיעול, בעדיפות אל תוך מטפת חד פעמית או מרפק מכופף. זאת על מנת למנוע את פיזור הנגיף. מיד לאחר מכן, לשטוף ידיים במים וסבון או לחטא אותן בחומר חיטוי אלכוהולי.
- ✓ בכל מקרה של בעיה רפואית, יש ליצור קשר טלפוני עם מוקד 101 של מד"א.

הנחיות כלליות לגבי ציוד ושאר בני הבית:

- ✓ מומלץ לצמצם את מספר האנשים שלא מבודדים הנמצאים בבית הנכנסים לחדר הבידוד, עם עדיפות לאדם אחד בריא ללא מחלות רקע.
- ✓ אין להכניס מבקרים לבית.

- ✓ יש לבדוק שאזורי הבית המשותפים כגון מטבח ושירותים מאווררים היטב.
  - ✓ בכניסה לחדר הבידוד מומלץ לכסות את הפה והאף, בעדיפות עם מסכת פה-אף אך אפשר להשתמש גם בבד. אין לגעת במסכה בזמן השימוש. בעת היציאה מהחדר, יש להסיר את המסכה, להשליכה לשקית סגורה, ולשטוף ידיים במים וסבון או לחטא אותן בחומר חיטוי אלכוהולי.
  - ✓ מומלץ להשתמש בכפפות חד פעמיות בכל מגע עם המבודד וסביבת חדר הבידוד כולל משטחים, בגדים או מצעים מלוכלכים.
  - ✓ מומלץ להימנע ממגע ישיר עם נוזלי הגוף, ובמיוחד הפרשות מהפה, דרכי הנשימה שתן וצואה של המבודד.
- א. הנחיות תברואיות/סביבתיות לשמירת הניקיון בבידוד בית:
- ✓ יש לנקות ולחטא לפחות פעם ביום משטחים כגון, ידיות, מתגי תאורה, חדרי שירותים ומקלחת, שולחן ליד המיטה, מסגרת המיטה ורהיטים נוספים בחדר החולה החשוד, עם חומר חיטוי ביתי רגיל (על בסיס כלור או אלכוהול לפחות 70%). במידת האפשר ניתן לנקות בעזרת תמיסת 1000 מג"ל כלור (למשל "אקונומיקה" המכילה תת כלוריט הנתרן- יש לקחת 40 מ"ל אקונומיקה ולמהול ב-1 ליטר מים) עד לייבוש המשטחים/כלים.
  - ✓ מוצרים חד פעמיים כגון כפפות, ממחטות אף, מסכות ופסולת אחרת הקשורה לטיפול בחולה החשוד יש להשליך לתוך שקית ייעודית בחדר החולה החשוד, ולסגור היטב את השקית לפני הפינוי לפח האשפה חיצוני.
  - ✓ יש להימנע משימוש משותף עם החולה החשוד בחפצים העלולים להעביר את הנגיף, כגון: מברשת שיניים, סיגריות, כלי אוכל, מגבות, מצעים וכד'. ניתן לשטוף כלי אוכל במים וסבון כלים.
  - ✓ על כל בני הבית להקפיד על שטיפת ידיים בכל עת.
  - ✓ ניקוי כלי אוכל – עדיפות להדחת כלים במדיח כלים בתכנית עם טמ"פ של לפחות 65 מעלות צלזיוס. במידה ואין מדיח לפעול לפי נספח הדחה ידנית יש לשטוף היטב את הכלים במים חמים וסבון כלים. יש לדאוג לייבוש הכלים במתקן יבוש עד שהכלים יבשים לחלוטין. סט כלי ההגשה (צלחות, כוסות, סכו"ם ומגשים) של האנשים בבידוד יהיו נפרדים משאר דיירי הבית, או שיעשה עבורם שימוש בכלי הגשה חד פעמיים.
  - ✓ כביסה – יש לבצע החלפת מצעים וכביסה בתדירות של לפחות פעמיים בשבוע. יש לדאוג שכביסה מלוכלכת לא תבוא במגע עם פריטים אחרים לרבות כביסה נקיה. על המבודד לרכז את הכביסה באוגר נפרד, ולבצע כביסה בנפרד, בתכנית כביסה של לפחות 65 מעלות צלזיוס. מי שמכבס את הכביסה ילבש כפפות. לאחר סיום הפעולה, יש להסיר את הכפפות ולשטוף ידיים במים וסבון או בחומר חיטוי על בסיס אלכוהול בריכוז של לפחות 70%.
  - ✓ כללי – להשתמש בכפפות וחלוק או סינר בזמן תהליכי הניקוי.
  - ✓ יש להקפיד על כללי היגיינה בסיסיים.

נספח 3 ב - הנחיות לבידוד בית לאדם עם חום או תסמינים נשימתיים ששהה ביעדים שבטבלה בפרק 15ט או בא ב"מגע הדוק" עם חולה מאומת

הנחיות אלו מיועדות לכל מי ששהה ביעדים העונים על הגדרת המקרה במהלך 14 הימים האחרונים, או נמצא בבידוד עקב מגע הדוק עם חולה מאומת ומפתח חום ו/או תסמינים נשימתיים (להלן – החולה החשוד).

שיקולים לבידוד בית:

לכל חולה החשוד לנגיף הקורונה החדש שנבדק בחדר המיון ניתן לשקול בידוד בית עד לקבלת תשובת הבדיקה המעבדתית ל-SARS-CoV-2 בהתאם למצבו הקליני והסוציאלי כדלקמן:

- אין חום מעל 39°C
  - אין קוצר נשימה או קשיי נשימה
  - אין תסמינים מתמשכים של מערכת העיכול כגון בחילות, הקאות או שלשולים
  - אין שינויים במצב ההכרה כגון בלבול או אי-שקט
  - אין מחלת רקע אשר עלולה להגביר את הסיכון למחלה קשה על פי שיקול דעת רפואי
  - אין שיקול רפואי אחר המצדיק אשפוז
- יש להימנע מבידוד בית לחולה חשוד בקרב תיירים ובכל מקרה בו אין תנאים נאותים לבידוד בית כמפורט להלן.

הנחיות לביצוע בידוד בית:

באחריות לשכת הבריאות:

- א. הדרכת המטופל ובני ביתו על היגיינה אישית, עקרונות בסיסיים במניעת זיהומים, כיצד לטפל בחולה בצורה בטיחותית, וכיצד למנוע התפשטות הזיהום למגעים הדוקים כמפורט להלן.
- ב. מתן תמיכה, הדרכה ומענה למטופל ולמשפחתו עד לאחר קבלת תוצאה שלילית ל-SARS-CoV-2 ממעבדה מוסמכת.
- ג. לאחר קבלת תוצאה שלילית ל-SARS-CoV-2:
  - a. אם שהה ביעד בקבוצה א' או ב' או שהיה במגע עם חולה מאומת, ישלים את תקופת הבידוד של 14 הימים מאז צאתו ובתקופה זו יחזור למעקב של הקופה המבטחת.
  - b. אם שהה ביעד בקבוצה ג', יחזור לשיגרה.

בכל מקרה אם מופיעים שוב חום או תסמינים נשימתיים, עליו לפנות שוב למוקד 101 כמתואר לעיל.

תנאי הבידוד הנדרשים:

- ב. אין לאפשר לחולה החשוד לצאת מביתו אלא לצורך העברה לבית חולים.
- ג. החולה החשוד ישהה בחדר נפרד, מאוורר היטב עם דלת סגורה. יציאה מהחדר תהיה רק לצורך פעולות הכרחיות ולזמן קצר, תוך כדי כיסוי הפה והאף במסכה כירורגית (מסכת אף-פה).
- ד. יש לצמצם את מספר האנשים הנכנסים לחדר החולה החשוד, עם עדיפות לאדם אחד בריא ללא מחלות רקע המגבירות את הסיכון (להלן המטפל). אין להכניס מבקרים.

- ה. יש לבדוק שאזורי הבית המשותפים כגון מטבח ושירותים מאווררים היטב.
ו. אין להכניס מבקרים לבית.

ז. הנחיות למטפל:

- ✓ מומלץ לצמצם את מספר האנשים שלא מבודדים הנמצאים בבית הנכנסים לחדר הבידוד, עם עדיפות לאדם אחד בריא ללא מחלות רקע.
- ✓ יעטה מסכה כירורגית המכסה את הפה והאף בכניסתו לחדר החולה החשוד. אין לגעת במסכה בזמן השימוש. אם המסכה מתלכלכת או נרטבת, יש להחליפה מידית. בעת היציאה מהחדר, יש להסיר את המסכה, להשליכה לשקית סגורה, ולשטוף ידיים במים וסבון או לחטא אותן בחומר מתאים על בסיס אלכוהול.
- ✓ ישתמש בכפפות וחלוקי חד-פעמיים בעת כל מגע עם החולה החשוד וסביבתו כולל משטחים, בגדים או מצעים מלוכלכים.
- ✓ יימנע ממגע ישיר עם נוזלי הגוף, ובמיוחד הפרשות מהפה, דרכי הנשימה שתן וצואה של החולה החשוד.
- ✓ ישטוף ידיים במים וסבון או יחטא אותן בחומר מתאים על בסיס אלכוהול אחרי כל מגע עם החולה החשוד או עם סביבתו המידית, לפני אכילה ואחרי שימוש בשירותים. יש להעדיף שטיפה במים וסבון על פני חומר חיטוי במידה ועל הידיים יש לכלוך נראה לעין.

ח. הנחיות לחולה החשוד:

- ✓ יש לדווח על בידוד בית לפי ההנחיות בנספח 10.
- ✓ ישטוף ידיים במים וסבון או יחטא אותן בחומר מתאים על בסיס אלכוהול לפני ואחרי הכנת אוכל, לפני אכילה ולפני ואחרי שימוש בשירותים. במידה ועל הידיים יש לכלוך נראה לעין, יש להעדיף שטיפה במים וסבון על פני חומר חיטוי. עדיף להשתמש בניירות חד-פעמיים לייבוש הידיים.
- יקפיד על כיסוי הפה והאף בעת עיטוש או שיעול, בעדיפות אל תוך מטפחת חד פעמית או מרפק מכופף. זאת על מנת למנוע את פיזור הנגיף. מיד לאחר מכן, ישטוף ידיים במים וסבון או יחטא אותן בחומר מתאים על בסיס אלכוהול.

ט. הנחיות תברואיות/סביבתיות לשמירת הניקיון בבידוד בית:

- ✓ יש לנקות ולחטא פעם ביום משטחים כגון, ידיות, מתגי תאורה, חדרי שירותים ומקלחת, שולחן ליד המיטה, מסגרת המיטה ורהיטים נוספים בחדר החולה החשוד עם חומר חיטוי ביתי רגיל (על בסיס כלור או אלכוהול לפחות 70%). במידת האפשר ניתן לנקות בעזרת תמיסת 1000 מג"ל כלור (למשל "אקונומיקה" המכילה תת כלורית הנתרן- יש לקחת 40 מ"ל אקונומיקה ולמהול ב-1 ליטר מים) עד לייבוש המשטחים/כלים.
- ✓ מוצרים חד פעמיים כגון כפפות, ממחטות אף, מסכות ופסולת אחרת הקשורה לטיפול בחולה החשוד יש להשליך לתוך שקית ייעודית בחדר החולה החשוד, ולסגור היטב את השקית לפני הפינוי לפח האשפה חיצוני.

- ✓ יש להימנע משימוש משותף עם החולה החשוד בחפצים העלולים להעביר את הנגיף, כגון: מברשת שיניים, סיגריות, כלי אוכל, מגבות, מצעים וכד'. ניתן לשטוף כלי אוכל במים וסבון כלים.
- ✓ על כל בני הבית להקפיד על שטיפת ידיים בכל עת.
- ✓ ניקוי כלי אוכל – עדיפות להדחת כלים במדיח כלים בתכנית עם טמ"פ של לפחות 65 מעלות צלזיוס. במידה ואין מדיח לפעול לפי נספח הדחה ידנית יש לשטוף היטב את הכלים במים חמים וסבון כלים. יש לדאוג לייבוש הכלים במתקן יבוש עד שהכלים יבשים לחלוטין. סט כלי ההגשה (צלחות, כוסות, סכו"ם ומגשים) של האנשים בבידוד יהיו נפרדים משאר דיירי הבית, או שיעשה עבורם שימוש בכלי הגשה חד פעמיים
- ✓ כביסה – יש לבצע החלפת מצעים וכביסה בתדירות של לפחות פעמיים בשבוע. יש לדאוג שכביסה מלוכלכת לא תבוא במגע עם פריטים אחרים לרבות כביסה נקיה, למי שבבידוד לרכז את הכביסה באוגר נפרד, ולבצע כביסה בנפרד, להשתמש בתכנית כביסה של לפחות 65 מעלות צלזיוס. מי שמכבס את הכביסה ילבש כפפות. לאחר סיום הפעולה, יש להסיר את הכפפות ולשטוף ידיים במים וסבון או בחומר חיטוי על בסיס אלכוהול בריכוז של לפחות 70%.
- ✓ כללי – להשתמש בכפפות וחלוק או סינר בזמן תהליכי הניקוי.

נספח 4א - לקיחה ומשלוח דגימות לאבחון נגיף הקורונה החדש SARS-CoV-2 למעבדות מורשות

הנחיות כלליות :

1. יש לשלוח דגימות רק ממקרים העונים להגדרת מקרה חשוד לאחר אישור רופא המחוז.
2. לפני משלוח כל דגימה יש להתקשר למעבדה ולתאם את לקיחת וקבלת הדגימות ואת הבדיקות המבוקשות (רשימת טלפונים בנספח 5).
3. מחוץ לשעות העבודה המקובלות יש להתקשר לאיש הקשר הרלוונטי במעבדה המורשית, על פי נספח 5.
4. לקיחת הדגימות תעשה בחדר בו מאושפז החולה תוך הקפדה יתרה על מיגון הצוות הרפואי בהתאם לאמור בנספח 4ב' ומניעת זיהום הסביבה.
5. אריזת הדגימות תיעשה לפי נוהלי משרד הבריאות לדגימות מסוג "Biohazard" לפי עיקרון האריזה המשולשת: יש להכניס את מיכלי הדגימות לתוך שקית "Biohazard" סגורה ואת השקית לתוך קופסת פלסטיק קשיח עם מכסה מתברג. את קופסת הפלסטיק יש להכניס עם המיכל לתוך אריזת "קלקר" בתוספת קרחום לקירור וחומר סופג. יש לסגור את האריזה החיצונית בסרט טייפ רחב מכל הצדדים. יש לסמן את האריזה מבחוץ בסימון "Biohazard" ו-"קורונה".
6. יש להקפיד על סגירה הרמטית של מיכלי הדגימות וקיבוע שלהם בתוך הקופסא על מנת שחומר הדגימה לא יישפך בזמן ההעברה.
7. יש לסמן כל מיכל דגימה בנפרד עם שם החולה, מספר תעודת זהות וסוג הדגימה.
8. יש לצרף טופס הפניה לבדיקת "קורונה" (נספח 8) וצילום של טופס החקירה האפידמיולוגית שבוצעה בבית החולים.
9. יש לשלוח את הדגימות במהירות המרבית ולא לעכב אותן. הדגימות חייבות להיות טריות ובקירור ($2-8^{\circ}\text{C}$).
10. פתיחת דגימות ובדיקות על דגימות העלולות להכיל נגיף חי (דגימות מדרכי הנשימה) יש לבצע בתנאי BSL2 בלבד. יש לוודא קיום ציוד ונהלים מתאימים במעבדות הבודקות בבית החולים.
11. אסור לבצע תרבית רקמה לבידוד נגיפים אלא בדיקות מולקולריות בלבד. יש לוודא אינאקטיבציה מהירה של הדגימה ולמנוע פיזור של דגימה לסביבה. יש לשמור את הדגימות העלולות להכיל נגיף חי בקופסה סגורה נפרדת ואין להשליכן עד להשלמת הבדיקות.

12. מסירת תשובות מבחני המעבדה:

- א. בהתאם לחובת הדיווח לפי הוראות תקנה 65 לתקנות בריאות העם (מעבדות רפואיות), תשל"ז-1977 (להלן התקנות), במקרה של תוצאה חיובית או חשד לתוצאה חיובית SARS-CoV-2 יעביר מנהל המעבדה **דיווח מידי** לראש שירותי בריאות הציבור במשרד הבריאות או לסגנו ולמנהלת המעבדה המרכזית לנגיפים. **הדיווח המידי יועבר לגורמים אלה בלבד, טלפונית.**
  - ב. בהתאם להוראות תקנה 66 לתקנות, בכל מקרה של תוצאת בדיקה חיובית או חשד לתוצאת בדיקה חיובית ל-SARS-CoV-2, המעבדה תשלח מידית דגימות מתאימות, לשם אימות ואישור, **למעבדה המרכזית לנגיפים.**
  - ג. המעבדה לא תפרסם, לא תדווח ולא תעביר תוצאות בדיקה חיובית ל-SARS-CoV-2 לכל גורם אחר, מלבד הגורמים לדיווח מידי כאמור לעיל.
  - ד. לאחר קבלת אישור ראש שירותי בריאות הציבור או סגנו להעברת הדיווח, תעביר המעבדה המבצעת דיווח לרופא המחוז שאישר את ביצוע הבדיקה, שיוודא עדכון המטופל בתשובה בהתאם לנוהל. לאחר מכן, המעבדה המבצעת תעדכן את האגף לאפידמיולוגיה בדבר תוצאות הבדיקה.
  - ה. דיווח תוצאה שלילית ל-SARS-CoV-2 ידווח ללשכת ראש שירותי בריאות הציבור בקובץ מאובטח ייעודי, ולרופא המחוז שאישר את הבדיקה. רופא המחוז יודא העברת תוצאת הבדיקה למטופל.
- אין באמור כדי לגרוע מהחובות החלות על המעבדות לפי כל דין.

13. יצוין, כי נכון להיום תוצאת מעבדה שלילית לכל המחוללים שנבדקו כולל נגיף

SARS-CoV-2 אינה שוללת לחלוטין אפשרות הדבקה בנגיף SARS-CoV-2.

14. סוגי הדגימות:

- א. כיח ליחה, משטף אף (2-3 מ"ל לתוך כוס סטרילית).
- ב. BAL) Bronchoalveolar lavage), שטיפה של קנה הנשימה, נוזל פלאורלי וכד' יש לאסוף 3-5 מ"ל לתוך כוס סטרילית.
- ג. משטחי לוע ואף: יש להשתמש במבחנה לבדיקה וירולוגית (Virocult) הארוזה במארז אינדיבידואלי יחד עם 2 או 3 מטושים עבור כל חולה (עדיפות למארז ובו 2 מטושים ולא 3). אם ישנם 2 מטושים, יילקחו דגימות מלוע ומנחיר אחד (בעדיפות לנחיר המפריש). אם ישנם 3 מטושים, יילקחו דגימות מנחיר ימין, נחיר שמאל ולוע. כל המטושים יוכנסו יחד לתוך המבחנה שתסומן עם כל פרטי החולה. ביופסיות מריאה ומערכת הנשימה העליונה (בתוך כמות מינימלית של Saline בכוס סטרילית).
- ד. אין לשלוח מטושים במצעים בקטריאליים.
- ה. אין לשלוח רקמות שעברו פיקסציה בפורמלין.
- ו. אין לשלוח מזרקים עם או בלי מחטים
- ז. אין להקפיא את הדגימות

15. לקיחת דגימות לאחר המוות (P.M).

- א. יש לקחת דגימות מוקדם ככל האפשר.
- ב. יש להכניס נוזלי גוף למיכלים אטומים (10-5 מ"ל לדגימה).
- ג. יש להכניס חלקי רקמות לתוך מיכלים אטומים בתוספת כמות קטנה של Saline.
- ד. במידה ואין ברירה ניתן לשלוח גם דגימות בפורמלין לצורך משלוח לחו"ל.

16. מבחני המעבדה

- א. המעבדה המבצעת תבצע מבחנים שונים ספציפיים לנגיף ה-SARS-CoV-2 על פי השיטה שאושרה כתקיפה בעת משלוח הדגימה. תוצאה חיובית תאומת על ידי המעבדה המרכזית לנגיפים על ידי חזרה על הבדיקה והוספת בדיקות נוספות.
- ב. משלוח דגימות לחו"ל: בהתאם לצורך קיימת אפשרות לשלוח דגימות לחו"ל לאימות תוצאות המעבדה. יש לקבל אישור לשליחה של דגימות מהמעבדה המרכזית לנגיפים בתל השומר. תוצאות מחו"ל מתקבלות תוך 10-5 ימים לכל המוקדם.

נספח 4 - נוהל בטיחות ביולוגית בטיפול ועיבוד דגימות של נבדקים חשודים ו/או חולים בנגיף הקורונה החדש (SARS-CoV-2)

1. מבוא:

בחודש דצמבר 2019 החלה התפרצות של המחלה (COVID-19) הנגרמת על ידי נגיף קורונה החדש 2019, המכונה SARS-CoV-2 ("הנגיף"). על רקע אירועי ההתפרצות ההולכת ומתפתחת בצורה דינמית בסין וגם במדינות נוספות בעולם והצטברות מידע בנוגע להעברת הנגיף מאדם לאדם, עלה הצורך לבצע בדיקות מעבדה רפואיות ("מעבדה") לצורך אבחון הנגיף ובדיקות מעבדה נוספות לטובת מניעת הדבקה, טיפול ומעקב אחר נבדקים חשודים וחולים מאומתים.

בשלב זה קיים מידע מועט על הסיכונים לעובדי מעבדה מדגימות של חולי COVID-19:

- דגימות מדרכי נשימה ולעתיים דגימות צואה, עלולות להכיל כמות גדולה של נגיפים ולכן מהוות סיכון משמעותי בחשיפה.
- דגימות דם – מכילות נגיפים במיעוט החולים, ומהוות סיכון פוטנציאלי בחשיפה ישירה בדקירה, מגע עם ריריות או דרכי הנשימה במקרה של יצירת אירוסולים.

2. מטרה:

מטרת הנחיות אלה היא לספק מידע והכוונה בתחום הבטיחות לצוותי המעבדות הרפואיות ולבעלי תפקידים הקשורים באיסוף והעברת הדגימות למעבדות.

3. הגדרות בנספח זה:

- 3.1 **נבדק חשוד או מאומת** – נבדק המתאים להגדרת חולה חשוד או מאומת, או נדרש לבידוד בית או בידוד באשפוז לפי צו בריאות הציבור, כמפורט בסעיף "הגדרת מקרה" בהנחיות להתמודדות עם תחלואה מנגיף קורונה החדש (COVID-19) וכן בתחילת קובץ נספחים זה.
- 3.2 **מעבדה מורשית** – מעבדה שאושרה על-ידי ראש שירותי בריאות הציבור לביצוע בדיקה לנגיף SARS-CoV-2 כמפורט בנספח 5א'.
- 3.3 **טיפול בדגימות סגורות** – לא מתבצעת פתיחה של הדגימה, לרבות הכנסת מבחנות למכשירים סגורים, אחסון דגימות סגורות במקררים, מקפיאים וכו'.
- 3.4 **טיפול בדגימות פתוחות** – ביצוע פעולות על דגימות דם, נוזלי גוף ורקמות, הכוללות את פתיחת הדגימות, עיבוד שלהן, סרכוז וכו'.
- 3.5 **טיפול בדגימות פתוחות העלולות לייצר אירוסולים (תרסיס) או שפך** - כגון בדיקות לקביעת רמות גזים בדם או פעולות כגון ערבול, חלוקה, מיהול, זריעות מיקרוביאליות, כתישה, סוניקציה, טיפול בדגימות מרקמות נגועות, הכנת משטח-סליידיים להסתכלות במיקרוסקופ, הפקת חומצות גרעין וכו' המתבצעות על דגימות נשימתיות, צואה ונוזלי גוף אחרים.

4. התמגנות צוותי המעבדה:

- 4.1. עובדים המטפלים בדגימות פתוחות של נבדק חשוד או מאומת חייבים לעשות שימוש בציוד מגן מלא. ציוד זה כולל (לפי סדר הלבישה):
  - 4.1.1. חלוק מעבדה ארוך עם שרוולים ארוכים, רכוס
  - 4.1.2. חלוק חד-פעמי, עמיד לנוזלים, אשר יילבש מעל חלוק המעבדה
  - 4.1.3. מסכת N-95
  - 4.1.4. משקפי מגן/מגן פנים
  - 4.1.5. כפפות חד פעמיות (זוג אחד)
- 4.2. עובדים המטפלים אך ורק בדגימות סגורות חייבים במיגון הסטנדרטי, דהיינו חלוק מעבדה ארוך, רכוס ועם שרוולים ארוכים וכפפות חד פעמיות.
- 4.3. בעת העבודה עם כפפות יש להימנע ממגע בעיניים, באף או בעור.
- 4.4. סדר ההפשטה בסיום הטיפול בדגימות: כפפות, משקף, חלוק חד פעמי, מסכה. המוצרים החד פעמיים יושלכו לפח לפסולת "Biohazard".
- 4.5. אין לעזוב את עמדת העבודה לפני הסרת כל ציוד המגן.
- 4.6. לאחר הסרת ציוד המגן יש לשטוף היטב את הידיים עם מים וסבון.
- 4.7. סדר לבישה והפשטה של ציוד מיגון אישי מפורט בנספח מספר 11 לעיל, בנוהל זה.

5. הטיפול בדגימות במעבדה מנבדק חשוד או מאומת:

- 5.1. במשך כל זמן העבודה עם דגימה של נבדק חשוד או מאומת יש לסגור את דלת חדרי המעבדה, ולוודא סימון אזהרה על הצד החיצוני של הדלת, בנוסח "זהירות חומרים מדבקים", "Biohazard".
- 5.2. טיפול בדגימות העלולות לייצר אירוסולים (תרסיס) או שפך יבוצע במנדף ביולוגי Class II, אלא אם כן היא מתבצע בתוך מכשיר מעבדה סגור.
  - 5.2.1. במידה ולא ניתן להכניס מכשיר בדיקה למנדף ביולוגי, יש לבצע הפרדה פיזית של המכשיר לחדר סגור מסומן Biohazard ולהגביל את הגישה אליו למורשים בלבד.
  - 5.2.2. במקרה של בדיקת גזים בדם, המבוצעת לרוב ביחידה לטיפול נמרץ, אם אין אפשרות להעבירה לחדר נפרד סגור, יש לייעד חלל נפרד מסומן Biohazard עם גישה מוגבלת לסגל רפואי ופרא-רפואי ממוגן בלבד. רצוי כי חלל זה יהיה החלל הסמוך לחולה הנמצא בבידוד נשימתי. המכשיר עצמו יסומן היטב כמכשיר ייעודי לביצוע בדיקות לנבדק חשוד או מאומת.
- 5.3. כל פרוצדורה מחוץ למנדף ביולוגי תבוצע באופן שמקטין את הסיכון לחשיפה לשחרור אירוסולים או גרימת שפך מדגימה.
- 5.4. בתהליכי סרכוז, יש להשתמש במכשירי צנטריפוגה Biohazard עם רוטורים אטומים. בתום תהליכי הסרכוז, יש להמתין כ-10 דקות עד לשקיעת האירוסולים במבחנות ורק אז לפתוח את מכסי הצנטריפוגה ואת המבחנה.
- 5.5. אין לסרכז או לטפל בדגימות מנבדקים חשודים או מחולים בנגיף יחד עם דגימות אחרות.
- 5.6. חובה לדאוג לסגור מבחנות פתוחות בתום שלבי הטיפול בהן.
- 5.7. באחריות מנהל המעבדה לבצע הערכת סיכונים במעבדה, ולקבוע הנחיות בהתאם לתנאים ולציוד של המעבדה. יש לשים דגש על מניעת היווצרות אירוסולים ושפך, מיגון העובד וסביבת העבודה.

- 5.8. תקשורת בזמן אמת בין הצוותים הקליניים לבין צוותי המעבדות הינה קריטית למזעור סיכונים, העלולים להתרחש בעת הטיפול בדגימות מנבדק חשוד או מאומת.
- 5.9. יש לסמן את הדגימות של נבדק חשוד או מאומת במהלך כל תהליכי העבודה והטיפול בהן.
- 5.10. יש להפריד את תהליכי הטיפול בדגימות של נבדק חשוד או מאומת משאר דגימות המעבדה.
- 5.11. יש לדאוג לחטא את המכשור, הציוד, משטחי העבודה, צנטריפוגות ומנדף לאחר סיום עבודה עם דגימה של נבדק חשוד או מאומת.
- 5.11.1. תמיסת חיטוי מקובלת היא חומצה היפוכלורית 5.25% מהולה במי ברז ביחס 1:10 או אלקוהול 70%.
- 5.11.2. את התמיסה יש להכין **בכל יום מחדש**.
- 5.12. על מנהל אגף המעבדות המוסדי להסדיר את ההנחיות לעיל באמצעות **נוהל כתוב**.
- 5.13. מנהל המעבדה רשאי לבדוק את נחיצות הבדיקות מול הרופא ששלח את הבדיקות או מול מנהל היחידה למחלות זיהומיות או מנהל היחידה למניעת זיהומים.

6. איסוף ושינוע דגימות למעבדות:

- 6.1. דגימות הנאספות לבדיקות מעבדתיות מנבדק חשוד או מאומת, חובה שיוגדרו ויסומנו וחובה להעביר ו/או לשנע אותן בהתאם לחוזר משרד הבריאות ["בטיחות לשינוע חומרים ביולוגיים זיהומיים ודגימות לאבחנה רפואית"](#).
- 6.2. במעבדה יימצאו נוהלי ביצוע תיקניים (SOPs) לטיפול בטיחותי בדגימות.
- 6.3. במעבדה תתבצע הדרכה של העובדים בנושא איסוף ושינוע דגימות ממטופל חשוד או מאומת, והעברתן למעבדה מורשית.
- 6.4. משלוח כל דגימה ביולוגית של נבדק חשוד או מאומת יתואם מראש בין הגורם השולח למעבדה המקבלת.
- 6.5. יש לוודא שהדגימה תתקבל על ידי אדם מוסמך, בעת שהוא מצוי במעבדה. על השולח לוודא שהדגימה הגיעה ליעדה ועל מקבל הדגימה לאשר שהדגימה התקבלה.
- 6.6. יש להבטיח שכוח האדם המעביר או משנע את הדגימות בתוך בית החולים או מחוץ לבית החולים, עושה שימוש בכפפות חד פעמיות בעת טיפול באריזות המכילות את הדגימות, ומיומן בשינוע בטיחותי ובטיפול וחיטוי של שפך ביולוגי.
- 6.7. ברכב המשנע את הדגימות למעבדה תהיה ערכת טיפול בשפך ביולוגי.
- 6.8. בתוך בית החולים, יש להעביר את הדגימות באופן ידני. **אסור להשתמש במערכות פנאומטיות** לשינוע דגימות מנבדק חשוד או מאומת.
- 6.9. בתוך בית חולים יש להעביר דגימות למעבדה בתוך שקית Biohazard סגורה היטב, ונתונה בתוך מיכל פלסטיק עם פקק מתברג או בצידנית, המסומנים אף הם כ-Biohazard.
- 6.10. דגימות שמשונעות החוצה מבית החולים יש להעביר באריזה משולשת:
- 6.10.1. יש להכניס את הדגימה לשקית סגורה המסומנת Biohazard.
- 6.10.2. השקית העטופה תוכנס לתוך מיכל עם פקק מתברג מסומן Biohazard.
- 6.10.3. המיכל יוכנס לתוך אריזת קלקר בתוספת קרחים לקירור וחומר סופג.
- 6.10.4. יש לסגור היטב את האריזה עם נייר דבק סביב הכלי (על מנת למנוע פתיחה), או צידנית בעלת דופן קשיחה, המסומנת Biohazard.

- 6.11. חובה לצרף לכל דגימה טופס ובו פרטי הנבדק, כולל שם מלא ומספר זיהוי (מספר תעודת זהות או דרכון), בנוסף לבדיקות הנדרשות.
- 6.12. אין להעביר למעבדה דגימות בתוך מזרק, למעט בדיקה, לקביעת רמות גזים בדם, שתבוצע בתוך בית החולים. במקרה כזה יש לוודא ע"ל-ידי הגורם השולח, שהמזרק סגור ואטום **היטב**.

7. הטיפול בפסולת ביולוגית ותהליכי החיטוי:

- 7.1. במקרה של נתזים ושפכים מדגימות של נבדק חשוד או מאומת, יש להרחיק תחילה את כל הנוכחים מהחדר ולהפסיק את מערכת האוורור, במידה וניתן.
- 7.2. יש להמתין מחוץ לחדר כ-15 דקות, על מנת לתת לטיפות ואירוסולים לשקוע.
- 7.3. יש ליידע בהקדם את מנהל המעבדה ואת האחראי על הבטיחות במעבדה אודות האירוע.
- 7.4. בתום 15 הדקות יש לטפל בשפך באמצעות ערכת שפך ביולוגי תקנית, לפי [ההוראות לטיפול בשפך ביולוגי](#) ראה מסמך ישים 9.1, להלן.
- 7.4.1. **במהלך כל הפעולות חובה ללבוש ציוד מגן מלא, כמפורט בסעיף 4 לעיל.** (סדר לבישה והפשטה מפורט בנספח 11 לעיל, בנוהל זה).
- 7.4.2. יש לכסות את השפך בנייר סופג או כל חומר סופג אחר.
- 7.4.3. לאחר מכן יש לפזר חומר חיטוי סביב אזור הנתז ועל גבי החומר הסופג למשך כ-10 דקות.
- 7.4.4. יש לנקות את תערובת הנתז והחומר הסופג על-ידי חומר סופג נוסף, ולאסוף אותם לתוך מיכל פסולת מזוהמת ומסומנת כ-Biohazard.
- 7.4.5. את שטח הפנים של מקום השפך/נתז יש לנגב שנית עם חומר החיטוי.
- 7.5. דקירות מחט, חתכים, שריטות או זיהום עורי, שזוהמו על ידי נתזים או שפכים של חומר מזוהם, יישטפו באופן מידי ויסודי עם מים וסבון. במידה ויש דימום, יש לעודד את הדימום מהפצעים.
- 7.6. כל תאונה, הכוללת חשיפה לחומר מזוהם, **תדווח מייד** למנהל המעבדה. יש לשמור על עותק רשום של כל תקרית כזו. **יש לקיים מיד הערכה רפואית במסגרת המוסד, ובמידת הצורך להעניק טיפול רפואי, יעוץ ומעקב רפואי.**
- 7.7. כלים חד פעמיים לאחר שימוש יוכנסו למכלים ייעודיים מסומנים Biohazard, שיפונו כפסולת Biohazard.
- 7.8. נוזלים המכילים חומר מזוהם ייאספו במיכל המסומן Biohazard, ניתן לאטימה ומכיל תמיסת חומצה היפוכלורית במיחול 10:1 מתמיסת מרוכזת של 5.25%. המיחול יוכן מחדש **מדי יום**.
- 7.9. עם סיום העבודה יוכנסו חלוקים מזוהמים (שאינם חד פעמיים) למכלים נפרדים עם סימון Biohazard בתוך המעבדה, ויכובסו בהתאם להוראות הכביסה של כביסת חולה חשוד או מאומת.

8. אנשי קשר במחלקה למעבדות לטובת ברורים:

- 8.1. ד"ר רוני ישי, מנהלת המחלקה למעבדות, שירותי בריאות הציבור, משהבי"ר, טל. 050-6242126
- 8.2. ד"ר נועה טיימן ירדן, סגנית מנהלת המחלקה למעבדות, שירותי בריאות הציבור, משהבי"ר, 050-6243140
- 8.3. ד"ר חיים חכם, אחראי על בטיחות ואבטחת איכות במחלקה למעבדות, שירותי בריאות הציבור, משהבי"ר, 050-6242788

9. מסמכים ישימים:

- 9.1. [נוהלי בטיחות לעובדי מעבדה רפואית ועובדי פתולוגיה לטיפול במחוללי מחלות בסיכון גבוה \(AIDS, Hepatitis B\)](#)
- 9.2. [חוזר מינהל רפואה 21/2014 נוהל בטיחות לשינוע חומרים ביולוגיים זיהומיים ודגימות לאבחנה רפואית מעבדתית.](#)
- 9.3. [Laboratory testing for 2019 novel coronavirus \(2019-nCoV\) in suspected human cases – Interim guidance 14 January 2020, World Health Organization.](#)
- 9.4. <https://www.cdc.gov/coronavirus/2019-nCoV/hcp/clinical-criteria.html>.

נספח 5 א' - מעבדות המורשות לאבחון SARS-CoV-2

1. המעבדה המרכזית לנגיפים, מרכז רפואי שיבא, תל השומר:

בשעות העבודה: 03-5302455

03-5302388

מחוץ לשעות העבודה: פרופ' אלה מנדלסון 050-6242759

ד"ר מיכל מנדלבוים 050-6243315

ד"ר דנית סופר 050-6243455

דגימות למעבדה המרכזית לנגיפים תתקבלנה עד שעה 18:00 בימי חול. בסופי שבוע- לפי התאום הטלפוני עם המעבדה. המעבדה המרכזית לנגיפים מבצעת בדיקות בשיטת real time PCR הנמשכות מספר שעות.

2. המעבדה לויירולוגיה, מרכז רפואי סורוקה, באר שבע

בשעות העבודה: 08-6403133

08-6400801

מחוץ לשעות העבודה: ד"ר יונת שמר אבני 052-6250504

3. המעבדה לויירולוגיה קלינית, מרכז רפואי רמב"ם, חיפה

בשעות העבודה: 04-7773065, ימי א'-ה' בין 8.00-16.00

מחוץ לשעות העבודה: 04-7772442, עד שעה 18.30, בניין ראשי, קומה 8, חדר 720

בכל זמן אחר: ד"ר מורן שוורצוורט כהן 050-2062790

4. המעבדה לויירולוגיה קלינית, מרכז רפואי הדסה עין-כרם, ירושלים

בשעות העבודה: 02-6778570, ימי א'-ה' בין 8.00-16.00

מחוץ לשעות העבודה: פרטי אנשי הקשר נמצאים בידי רופאי המחוז ואנשי מד"א

נספח 5 ב' - הנחיות לתאום מעבדות מורשות – COVID-19

1. רקע:

בעקבות התפרצות המחלה הנגרמת מנגיף קורונה החדש (COVID-19) נוצר צורך במענה נרחב של מעבדות, המורשות לבצע את הבדיקה לזיהוי הנגיף. מטרת מסמך זה היא לתת הנחיות להתנהלות ולתאום בין המעבדות, המורשות לבדיקת הנגיף לבין רופאי לשכות הבריאות, המנפיקים אישור לבדיקה ומד"א.

2. הגדרות:

"גורם מאשר" – הגורם המוסמך לאשר ביצוע בדיקת קורונה. בעת הזו מוסמכים לאישור רופאי מחוזות או רופאי לשכות הבריאות מטעמם. פרטי התקשרות בנספח 2.
"גורם מפנה" – הגורם שמבצע את לקיחת הדגימה מהנבדק, בעת הזו כולל את בתי החולים ומד"א. מוקד מד"א ללא המתנה לשימוש המעבדות: 03-7386895
"מעבדות מורשות" – המעבדות המורשות לביצוע בדיקה ל-SARS-CoV-2 בעת הזו: המעבדה המרכזית לנגיפים בתה"ש והמעבדות הוירולוגיות בסורוקה, רמב"ם והדסה עין כרם.

3. חלוקת הדגימות למעבדות מורשות על פי מיקום גאוגרפי ועומס

- א. בעת מילוי טופס האישור לבדיקה, הגורם המאשר בוחר את המעבדה שאליה תשלח הדגימה.
- ב. לצורך קבלת החלטה של הגורם המאשר לגבי המעבדה שתקבל את הדגימה, מד"א יעדכן את הגורם המאשר לגבי מיקום לקיחת הדגימה ומספר הבדיקות שנשלחו באותו היום למעבדות "סורוקה", "רמב"ם" ו"הדסה עין-כרם".
- ג. בשלב זה, המעבדה ב"סורוקה" תקבל דגימות דרך מד"א בלבד. מד"א ישלחו דגימות ממחוז דרום ואשקלון, לא יותר מ-30 דגימות ביום.
- ד. בשלב זה, המעבדה ב"רמב"ם" תקבל דגימות דרך מד"א בלבד. מד"א ישלחו דגימות ממחוז חיפה וצפון, לא יותר מ-50 דגימות ביום.
- ה. בשלב זה, המעבדה ב"הדסה עין-כרם" תקבל דגימות דרך מד"א בלבד. מד"א ישלחו דגימות ממחוז ירושלים, לא יותר מ-50 דגימות ביום.
- ו. המעבדה המרכזית לנגיפים בתה"ש תקבל דגימות מבתי החולים וממד"א.

בנספח 5 א' מובאים פרטי התקשרות ושעות העבודה של המעבדות המורשות.

4. הנחיות כלליות למעבדה:

- א. המעבדה תפעל על פי ההנחיות המקצועיות המפורטות בהנחיות משרד הבריאות בנספחים:
  - נספח 4א' – "לקיחה ומשלוח דגימות לאבחון נגיף הקורונה החדש "SARS-CoV-2"
  - נספח 4ב' – "נוהל בטיחות ביולוגית בטיפול ועיבוד דגימות של נבדקים חשודים ו/או חולים בנגיף הקורונה החדש 2019 (SARS-CoV-2)".

ב. העברת מידע אישי בנוגע לנבדקים

- 1) הגורם המאשר יזין את פרטי הנבדק בטופס ממוחשב "אישור בדיקה לנגיף קורונה החדש".
- 2) בעת מילוי טופס האישור, הגורם המאשר יסמן את המעבדה שאליה תשלח הדגימה. המידע האישי של הנבדק יוצג במערכת הממוחשבת של המעבדה שנבחרה בלבד ולא יהיה זמין לכלל המעבדות.
- 3) המעבדה תזין את תוצאות הבדיקות אל מערכת המחשוב שהוקמה לצורך זה.
- 4) מידע אישי של נבדקים, כולל תוצאות הבדיקה, יוזן ויועבר באמצעות המערכת הממוחשבת בלבד, אין להשתמש באמצעים אחרים (למשל, יישומון "וואטסאפ").

ג. אימות תוצאה החשודה כחיובית

- 1) במקרה שהתקבלה תוצאת בדיקה חיובית לאחר הרצה במכשיר ה-PCR, תתבצע בדיקה נוספת, "בדיקת אימות", במעבדה המרכזית לנגיפים בתל השומר.
- 2) המעבדות לוורולוגיה במרכזים הרפואיים סורוקה ורמב"ם ישלחו למעבדה בתל- השומר את הדגימה יחד עם הפרטים המזהים של הנבדק כולל שם מלא, מס. ת.ז. או דרכון, תאריך ומקום בו נלקחה הדגימה ושם הגורם המאשר.
- 3) המעבדה השולחת את הדגימה לאימות תיצור קשר עם הגורם המאשר את הבדיקה טרם השליחה, בכדי שזה ישנה במערכת הממוחשבת את שם המעבדה המבצעת ל"תל-השומר".

ד. דיווח על קבלת תוצאה חיובית

- 1) תוצאת בדיקה חיובית תימסר טלפונית ובכתב לראש שירותי בריאות הציבור או סגנו.
- 2) ראש השירות או סגנו יעדכן מיידית את מנכ"ל משרד הבריאות, שיעדכן את שר הבריאות. בנוסף יעדכן ראש השירות או סגנו את ראש חטיבת הרפואה במשרד הבריאות.
- 3) רק לאחר אישור המנכ"ל, יאשר ראש השירות למעבדה למסור את התשובה לרופא המחוז, לאגף לאפידמיולוגיה במשהב"ר ולגורם המוסמך בביה"ח השולח.

ה. התנהלות במצבים בהם הגיעה דגימה למעבדה, אך פרטי הנבדק לא זמינים במערכת הממוחשבת של המעבדה:

- 1) אם ידועה זהות הרופא שאישר את הבדיקה:
  - i. יש ליצור עמו קשר ולוודא כי הזין את פרטי הנבדק למערכת וכי הקצה את הבדיקה למעבדה אליה הגיעה הדגימה.
  - ii. במידה וחלה טעות ודגימה שהוקצתה למעבדה אחת, נשלחה למעבדה אחרת, לרופא יש אפשרות לשנות במערכת הממוחשבת את שם ה"מעבדה המבצעת".
  - iii. יש לבצע את הבדיקה
- 2) אם לא ידועה זהות הרופא שאישר את הבדיקה:
  - i. יש לפנות לגורם המפנה (בית החולים או מד"א) ולבקש שיצרו קשר עם הרופא שאישר את הבדיקה בכדי שיזין את המידע למערכת ויקצה את הבדיקה למעבדה.
  - ii. במידה ובבירור עם הגורם המפנה מסתבר שאין אישור לבדיקה, אין לבצע את הבדיקה.

נספח 6 - שאלון חקירת מקרה COVID-19

גרסה 1 – מעודכנת ל- 23.1.20

תאריך חקירה: _____ שנה חודש יום מקום ביצוע החקירה: ☐ בית ☐ בית-חולים ☐ שדה תעופה ☐ אחר _____ שם ותפקיד מבצע החקירה: _____ מס' טלפון: _____ דואר אלקטרוני: _____ חתימה: _____	תאריך הודעה: _____ שנה חודש יום גורם מדווח: ☐ מעבדה ☐ הודעה אינדיבידואלית פירוט: _____ מס' טלפון: _____ דואר אלקטרוני של המדווח: _____
--	---

חלק א': פרטים אישיים			
שם פרטי: _____	שם משפחה: _____	מין: ☐ זכר ☐ נקבה	מס' ת.ז. / דרכון: _____
במידה ומדובר בקטין: _____		שם האב: _____	שם האם: _____
דת/ לאום: ☐ יהודי ☐ מוסלמי ☐ נוצרי ☐ אחר: _____			
קופ"ח: ☐ כללית ☐ מכבי ☐ לאומית ☐ מאוחדת ☐ אחר: _____		מרפאה: _____	
שם הרופא המטפל: _____		מס' טל: _____	
כתובת מגורים		ישוב: _____ רחוב ומס' הבית: _____ מס' נפשות בבית: _____	
פרטי קשר עם החולה		מס' טל' בבית: _____ מס' טל' נייד: _____	
עיסוק		☐ עובד בריאות ☐ אחר _____	

חלק ב': פרטים קליניים			
תאריך תחילת המחלה: _____ שנה חודש יום		סימפטומים	
☐ חום: ערך מירבי: _____	☐ צמרמורת	☐ שיעול	☐ הקאות
☐ כאב גרון	☐ כאבי ראש	☐ כאב גרון	☐ שלשולים
☐ קוצר נשימה	☐ כאבי שרירים	☐ קוצר נשימה	☐ אחר: _____
☐ כאבי בטן	☐ כאבי בטן	☐ מחלת לב	☐ מחלת ריאות
☐ ריאת	☐ סוכרת	☐ יתר לחץ דם	☐ מחלת כבד כרונית
פרטים נוספים		צינולוס חזה: ☐ לא בוצע ☐ בוצע וללא ממצא ☐ תסנינים (דלקת ריאות או RDS)	
הפוקסיה (סטורציה באוויר חדר >94%)		חיסון שפעת בחורף 2019/20	
אשפוז:		☐ כן ☐ לא	שחרור מאשפוז: _____ שנה חודש יום
ביה"ח: _____		כניסה לאשפוז: _____ שנה חודש יום	
האם: ☐ טפול נמרץ ☐ הנשמה ☐ ECMO ☐ פטירה ☐			

נספח 7 - טופס מגעים COVID-19

שם חולה: _____ ת.ז. _____				
שם	קרבה	גיל	מקום	כתובת וטלפון
.1				
.2				
.3				
.4				
.5				
.6				
.7				
.8				
.9				
.10				
.11				
.12				
.13				
.14				
.15				
.16				
.17				
.18				
.19				
.20				
סה"כ מגעים שאותרו: __ __ __			הערות: _____	

נספח 8 - טופס הפניה לבדיקת נגיף קורונה SARS-CoV-2 2019

משרד הבריאות המעבדה המרכזית לנגיפים המרכז הרפואי שיבא, תל השומר		טלפונים 03-5302455 03-5302388 פקס 03-5302457
פרטי החולה		
שם פרטי: _____ שם משפחה: _____	מס' ת.ז. / דרכון: _____ _____	תאריך לידה: _____ שנה חודש יום גיל: _____ ☐ בחודשים ☐ שנים
מין: ☐ זכר ☐ נקבה		ארץ לידה: _____
מח"מ/מרפאה: _____		קופ"ח/בי"ח/אחר _____
כתובת: ישוב: _____ רחוב: _____ מס' בית _____		
תאריך תחילת המחלה: _____ שנה חודש יום	תאריך לקיחת דגימה: _____ שנה חודש יום	תאריך אשפוז: _____ שנה חודש יום
שם וחתומת הרופא המטפל: שם _____ חתימה: _____		
סימפטומים / אבחנות		
1. סימנים כלליים	4. דרכי נשימה	
☐ 1.1 חום גבוה/ נמוך משך הזמן _____	☐ 4.1 URTI	
☐ 1.2 כאבי ראש	☐ 4.2 Bronchitis/ Bronchiolitis	
☐ 1.3 כאבי שרירים	☐ 4.3 Pneumonia	
☐ 1.4 כאבי פרקים	☐ 4.4 ARDS	
☐ 1.5 הגדלת בלוטות	☐ 4.5 SARS	
☐ 1.6 הגדלת כבד/טחול	☐ 4.6 אחר (פרט) _____	
☐ 1.7 צהבת	5. מערכת העצבים	
☐ 1.8 דלקת כבד	☐ 5.1 Meningitis	
☐ 1.9 Parotitis	☐ 5.2 Encephalitis	
☐ 1.99 אחר (פרט) _____	☐ 5.99 אחר (פרט) _____	
2. תפרחת	6. לב	
☐ 2.1 סוג _____	☐ 6.1 Pericarditis	
3. דרכי עיכול	☐ 6.2 Myocarditis	
☐ 3.1 כאבי בטן/ GIT	☐ 6.3 Endocarditis	
☐ 3.2 שלשול	☐ 6.99 אחר (פרט) _____	
☐ 3.3 הקאה	7. עיניים	
☐ 3.4 Pancreatitis	☐ 7.1 אחר (פרט) _____	
☐ 3.99 אחר _____		
פרטי דגימה		
☐ 1. משטח אף+גרון - תאריך לקיחה: _____	☐ 8. נוזל פלויוראלי - תאריך לקיחה: _____	
☐ 2. כיח (ליחה) - תאריך לקיחה: _____	☐ 9. ביופסיה (פרט) - תאריך לקיחה: _____	
☐ 3. N.S suction - תאריך לקיחה: _____	☐ 10. דם ללימפוציטים 8 ml - תאריך לקיחה: _____	
☐ 4. BAL - תאריך לקיחה: _____	☐ 11. ניסיון 5 ml מתחילת המחלה - תאריך לקיחה: _____	
☐ 5. צואה 10 ml - תאריך לקיחה: _____	☐ 12. ניסיון 3 5 ml שבי מתחילת המחלה - תאריך לקיחה: _____	
☐ 6. שתן 50 ml - תאריך לקיחה: _____	☐ 13. אחר (פרט) _____ - תאריך לקיחה: _____	
☐ 7. נוזל פריקרדיאלי - תאריך לקיחה: _____	☐ 14. דגימות מ-P.M (פרט) _____ - תאריך לקיחה: _____	
הערות: _____		

ואמהרית

מבקר/ת יקר/ה,

- אם יש לך מחלת חום או שיעול או קושי בנשימה, ושהית ב-14 הימים האחרונים בחו"ל, בבית לחם, בית ג'אלה או בית סחור.
- אם היית במגע עם חולה שאובחן עם נגיף הקורונה החדש novel Coronavirus 2019 נא לגשת למשרד, להסביר את הסיבה לפנייתך למרפאה\מלר"ד, ולבקש להצטייד במסכת פה-אף כירורגית כאמצעי זהירות. צוות המרפאה יכוון אותך לחדר הבדיקה.

תודה

Уважаемый посетитель,

- Если у Вас высокая температура (жар) **или** кашель **или** затрудненное дыхание, и Вы в течение последних 14 дней находились за границей, в Вефлиеме, в Бейт-Джала или в тюрьме
- Если Вы контактировали с больным, у которого диагностирован новый Коронавирус-2019

Вы должны обратиться в регистратуру поликлиники /приемного покоя, объяснить причину обращения и попросить хирургическую (медицинскую) маску в качестве средства профилактики.

ውድ ጎብኝዎች

- ትኩሳት ወይም ሳል ወይም የመተንፈስ ችግር ካለብዎ በተጨማሪም ባለፉት 14 ቀናት በቻይና ፣ ሆንግ ኮንግ ፣ ማካወ ፣ ጃፓን ፣ ደቡብ ኮሪያ ፣ ሲንጋፑር ፣ ታይላንድ ፣ ጣልያን ፣ ፈረንሳይ ፣ ጀርመን ፣ ስፔን ፣ ስዊዘርላንድ እና አስትሪያ አገር ቆይተው ከመጡ፣
- አዲሱ የኮሮና ቫይረስ novel corona virus 2019 በሽታ ካለባት ህመምተኛ ጋር ከተገናኙ
- ትኩሳትና ሳል ወይም የመተንፈስ ችግር ካለብዎ በተጨማሪም ባለፉት 14 ቀናት በውጭ አገር ቆይተው ከተመለሱ

እባክዎን ወደ ህክምና ክፍል በመሄድ የመጡበትን ምክንያት ግለጹ፣ አስፈላጊ ማስረጃም ለህክምና ባለሙያ ይስጡ። ለደህንነት ሲባል የአፍንጫና የአፍ መሸፈኛ የህክምና ጭምብል ለማድረግ ይጠይቁ።

Dear visitor,

- If you have a fever OR a cough OR breathing difficulties and in the past 14 days have been abroad or in Beit Lehem, Beit-Gala or Beit Schor.
- If you have recently been in contact with a COVID-19 case

Please approach the help-desk, inform the staff why you are seeking care and request a surgical face mask for you to use as a protective measure.

عزيزي الزائر(ة),

• إذا ظهرت عليك اعراض مرضيه مثل الحمى أو السعال أو صعوبة في التنفس وكنت قد أمضيت آخر 14 يوما مسافرا خارج البلاد, او كنت في بيت لحم, بيت جالا او بيت ساحور خلال ال 14 يوما الماضية.

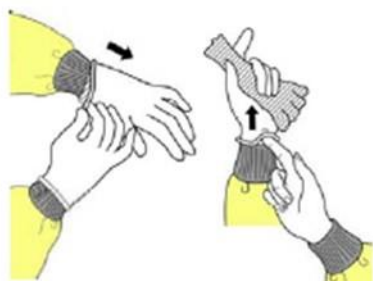
• اذا كنت على تواصل وثيق مع مريض قد تم تشخيصه بفيروس كورونا الجديد 2019 novel Coronavirus.
الرجاء التوجه الى مكتب الاستقبال، وإعطاء شرح عن سبب توجهك الى العيادة او الى الطوارئ ، وطلب ارتداء قناع الأنف الجراحي كإجراء وقائي.

נספח 10 - מעקב אחרי מטופל בבידוד

1. 1. מי שחזר מיעדים בחו"ל על פי המפורט בטבלה בפרק 15 ט ב-14 יום האחרונים, או היה במגע עם חולה COVID-19 מאומת, ישהה בבידוד בית ל-14 יום מיום יציאתו מיעדים אלה או מהיום האחרון בו נחשף לחולה.
2. על כל המגיע לישראל ומחויב בבידוד בית בהתאם להנחיות המפורטות לעיל [למלא דיווח אינטרנטי](#) (באתר משרד הבריאות) או טלפוני (במספר *5400) עם הגעתו לארץ, או עם כניסתו לבידוד לאחר מגע עם חולה COVID-19, כמפורט בהמשך.
3. בכל קופת חולים/צה"ל/לשכת בריאות יהיה איש קשר לאגף לאפידמיולוגיה, שיהיה אחראי לקבלת מידע על מבוטח שאמור להימצא בבידוד למשך 14 יום.
4. כלל הגורמים יקבלו כל יום רשימת מבוטחים שלהן, שדיווחו כי החלו בידוד בית.
5. מעקב אחרי אנשים שאינם חברי קופת חולים יבוצע על ידי לשכת הבריאות שבשטחה גר המבודד.
6. מעקב אחרי חיילים בסדיר יבוצע על ידי צה"ל.
7. נציג הקופה יתקשר ביום הכניסה לבידוד ויסביר את ההנחיות לבידוד, על מה יש לעקוב וכן לאן לפנות במקרה של שאלה או החמרה במצב, ובהמשך יעשה מעקב יזום פעמיים בשבוע.
8. באחריות הגורם המבצע את המעקב לבצע שיחת טלפון תוך 24 השעות הראשונות מקבלת הדיווח, בה יינתנו הדגשים הבאים:
  - a. וידוא שהמבודד שוהה בבידוד והסבר על חשיבות הבידוד למשך 14 ימים מלאים.
  - b. הדרכה על היגיינה אישית והתנהלות בבידוד בבית.
  - c. הדרכה כי במידה ומצבו הרפואי משתנה – יש להתקשר למוקד של מד"א ולציין כי הוא נמצא בבידוד ומרגיש ברע.
9. בהמשך יתבצע מעקב טלפוני בתדירות של פעמיים בשבוע אחר מצבם הקליני של השוהים בבידוד ביתי, באמצעות תשאול לגבי חום, תסמינים נשימתיים ומצבם הכללי. דיווח על ידי המטופל באפליקציה ייעודית יכול להוות חלופה למעקב הטלפוני. במקרה כזה על קופת החולים לעקוב אחר הדיווחים וליצור קשר עם השוהה בבידוד במידה ודיווח על הופעת תסמיני מחלה.
10. אם יופיעו תסמינים המתאימים להגדרת מקרה חשוד של נגיף הקורונה החדש COVID-19, ניתן לתאם הגעה של צוות מד"א לבית המבודד ללקיחת דגימה. אם מצבו הקליני של המבודד אינו מאפשר זאת, יופנה המטופל למלר"ד.
11. לתנאי בידוד בית במקרה של חולה חשוד לנגיף הקורונה החדש יש לעיין בנספח 3 לעיל.
12. הקופה המבטחת אחראית לעדכן את רופא המחוז של משרד הבריאות באופן מידי בכל מקרה של חום או תסמינים נשימתיים של מבודדי הבית הנמצאים במעקבה.

נספח 11 – סדר הלבשה והפשטה של ציוד מגן אישי

7.2. נספח ב: הסרה של ציוד מיגון אישי לאחר השימוש

הסר ככפות

1. הסר כפפה ראשונה

2. אחוז בכפפה ההפוכה ביד העטויה

3. הכפפה השנייה משמשת שקית לקליטת הכפפה

הראשונה

השלך את הכפפות למיכל יעודי

בצע/י היגיינת ידיים לאחר הסרת הכפפות!

הסר משקפי מגן או מגן פנים

הסר חלוק

1. פתח את הרכיסה בלי לגעת בחלק הקדמי

2. פשוט את החלוק כשחלקו הנקי (הקרוב לגוף)

הופך לחיצוני

3. השלך למיכל הפינוי במתחם הבידוד

3

2

1

הסר מסכה מחוץ למתחם הבידוד

בלי לגעת בשטח החיצוני

השלך למיכל פינוי מחוץ למתחם הבידוד

בצע/י שנית היגיינת ידיים לאחר פינוי המסכה!

נספח 12 – הנחיות רפואיות למיגון והימנעות מהדבקה של שוטרים ומאבטחים בהתמודדות עם חולים או חשודים למחלת COVID-19

1. רקע

המחלה הנגרמת ע"י נגיף קורונה החדש גורמת לתסמונת נשימתית הדומה לשפעת, אך יכולה להיות חמורה, במיוחד באנשים מבוגרים ועם מחלות רקע. הרוב המכריע של התחלואה וההדבקה הינה בסין אך יש כבר מקרים רבים גם מחוץ לסין, כולל במדינות מערביות. עד כה אובחנו בארץ מעל 75 מקרים ויש צורך בהיערכות להתמודדות עם מקרים רבים נוספים. הנחיות אלו מיועדות להדריך שוטרים ומאבטחי מוסדות רפואיים, בהתנהלותם מול חולים חשודים או מאומתים עם נגיף קורונה החדש, להם נדרשת התערבות סמכויות האכיפה. המלצות אלה מתייחסות לנגיף שבנדון בלבד.

מכיוון שמדובר בנגיף חדש ובאירוע דינמי, ההמלצות במסמך תתעדכנה בהמשך בהתאם לצורך ולהתפתחויות.

2. רקע משפטי

א. מחלה הנגרמת על ידי נגיף הקורונה החדש 2019 (COVID-19) נוספה לרשימת המחלות המידבקות שבתוספת השנייה לפקודת בריאות העם, 1940, בחלק א', ברשימת מחלות בעלות חשיבות בינלאומית המחייבות הודעה מיידית, לעניין תקנות הבריאות הבין-לאומיות (International Health Regulations, 2005) של ארגון הבריאות העולמי.

ב. בנוסף, המחלה הנגרמת על ידי נגיף הקורונה החדש 2019 (COVID-19), [הוכרזה כמחלה מדבקת מסוכנת לפי סעיף 120\(1\) לפקודה](#). ההכרזה על המחלה כמחלה מידבקת מסוכנת, מקנה למנכ"ל משרד הבריאות, ראש שירותי בריאות הציבור וכן לכל רופא מחוזי או סגנו, סמכות לתת הוראות נרחבות ולהשתמש באמצעים שונים על מנת למנוע את חדירתה או התפשטותה של המחלה.

בהמשך להכרזה זו, ננקטו על ידי משרד הבריאות מספר צעדים משמעותיים לצורך מניעת התפשטות המחלה:

1. נחתם ופורסם צו בריאות העם (נגיף קורונה החדש 2019) (בידוד בית והוראות שונות) (הוראת שעה), התש"ף-2020 (להלן: "צו בידוד בית"). בהתאם לצו המעודכן, חלה חובת בידוד בית, וחובת דיווח למשרד הבריאות על:

(1) מי שהגיע מאחד היעדים: סין, סינגפור, מקאו, תאילנד, הונג קונג, יפן, דורס קוריאה, איטליה, צרפת, גרמניה, ספרד, סן-מרינו, אנדורה, שוויץ, אוסטריה, סן מרינו או אנדורה –עד תום 14 יום מיום שהייתו האחרון באחד מיעדים אלה.

(2) כל מי שהגיע מיעד אחר בחו"ל (למעט יהודה ושומרון) לאחר 9.3.2020 בשעה 20:00.

(3) מי שהיה במגע הדוק עם חולה.

עוד נקבע בצו, כי מי שנחשף במוסד רפואי לחולה ופעל לפי הנחיות המיגון של משרד הבריאות לא יהיה חייב בבידוד בית. וכי אישור ליציאה מבידוד יינתן רק על ידי ראש שירותי בריאות הציבור או סגנו או רופא מחוזי או סגנו.

נקבעו בצו איסורים על התכנסות בין-לאומית בישראל והתקהלות מאורגנת בהשתתפות 2,000 אנשים ומעלה, ונקבע כי מי שהגיע לישראל ב-14 ימים האחרונים (גם אם לא מאחד היעדים) ואדם עם חום גוף העולה על 38 מעלות צלזיוס לא ישתתפו בהתקהלות מאורגנת בהשתתפות 100 אנשים ומעלה. בנוסף, אדם עם חום גוף העולה על 38 מעלות צלזיוס לא יגיע למקום עבודתו ולמקום שבו הוא נותן שירות.

חל איסור על עובדי מערכת הבריאות לנסוע אל מחוץ לישראל, ונקבע כי מעסיק לא יאשר לעובד מערכת הבריאות חופשה לשם נסיעה אל מחוץ לישראל, אלא באישור מיוחד שייתן ראש שירותי בריאות הציבור או סגנו או המנהל ובתנאים שיוורה עליהם.

קישור לצו - צו בריאות העם (נגיף הקורונה החדש 2019) (הוראות למעסיק של עובד בבידוד בית) (הוראת שעה), התש"ף 2020.

1. צו בריאות העם (נגיף הקורונה החדש 2019) (הוראות למעסיק של עובד בבידוד בית) (הוראת שעה), תש"ף-2020. צו זה קובע כי מעסיק של עובד בבידוד לא ידרוש ולא יאפשר את כניסת העובד בבידוד למקום העבודה וכי מעסיק של עובד בבידוד לא יפטרו בשל כך בלבד שהוא נעדר ממקום העבודה בתקופת הבידוד. על העובד למסור למעסיקו בהקדם האפשרי הודעה על כך שעליו לשהות בבידוד ועל תקופת הבידוד.

2. פורסמה תעודת מחלה גורפת לעובד השוהה בבידוד לפי חוק דמי מחלה, תשל"ו-1976. התעודה עומדת בתוקפה ביחס לכל עובד שחלה עליו חובת בידוד בהתאם לצו בידוד בית, ובכפוף להצהרה שימלא העובד, המצורפת לתעודת המחלה הגורפת. משך תוקפו של אישור ההיעדרות לרגל המחלה, יהיה תואם את תקופת הבידוד ביחס לעובד בהתאם להוראות הצו. התעודה תקפה, לעניין עובדים ששוהים בבידוד בגין חזרתם מאחת המדינות שבצו, לעובדים שחזרו מאחת המדינות: סין, סינגפור, מקאו, תאילנד, הונג קונג, יפן, דורם קוריאנה, איטליה, ספרד, סן מרינו, אנדורה, צרפת, שוויץ, גרמניה, אוסטרליה ומצריים. ככל שמדובר בעובד ששוהה בבידוד בשל הגעתו לישראל מאחד מהיעדים שלעיל, תצורף לתעודת המחלה ולהצהרה, הוכחת העובד על שהייתו באחד מיעדים אלה. בהתאם לצו, מעסיק לא ידרוש מעובד שהגיש הצהרה כאמור תעודת מחלה נוספת כאמור בתקנה 2 לתקנות דמי מחלה, תשל"ז-1976.

3. נחתם ופורסם צו בריאות העם (נגיף הקורונה החדש 2019) (בידוד בבית חולים) (הוראת שעה), התש"ף-2020. לפי הצו, רופא מומחה בבית חולים מוסמך להורות כי חולה או אדם החשוד כחולה בקורונה, ישהה בבידוד בבית חולים, בתנאים ולתקופה כפי שיקבע הרופא. כמו כן, ראש שירותי בריאות הציבור או סגנו, רופא מחוזי, נפתי וסגניהם, מוסמכים להורות כי אדם המצוי בבידוד לפי צו בידוד בית, ישהה בבידוד בבית חולים. בנוסף, הצו נותן סמכות למאבטחי בית החולים לפעול לאכיפת הבידוד ולעיכוב המטופל לבקשת איש צוות רפואי בבית החולים, תוך שימוש בכוח סביר הנדרש בנסיבות העניין, עד להגעתו של שוטר. בהתאם לכך, נחתמו ופורסמו הנחיות בנושא אכיפת הוראות הצו שבנדון, החלות על המאבטחים וצוותי בתי החולים.

3. שיטה

שוטר או מאבטח עלול לבוא במגע עם חולה במחלת הקורונה (חשוד או מאומת) או עם השוהה בבידוד בעקבות צו בריאות העם-בידוד בית, בנסיבות הבאות:

a. הפרת הוראה לאשפוז/בידוד בבי"ח או מתקן רפואי

b. הפרת הוראה לבידוד בית

הנחיות אלו תקפות למצבים אלה וכן לכל מצב בו שוטר/מאבטח נדרש להתערבות מול חולה חשוד/מאומת עם קורונה.

א. מיגון

1. מיגון לשוטר/מאבטח הנדרש להיות במגע עם אדם הנדרש לשהות בבידוד או חולה (חשוד או מאומת) (לפי סדר הלבשה): חלוק חד-פעמי, מסכה כירורגית, משקף, כפפות.
2. סדר הפשטה: כפפות, משקף, חלוק, מסכה.
3. לאחר הסרת הכפפות, אין לגעת בצד הקדמי של החלוק או מסכה, אלא רק בחוטים לצורך התרה ובצד הפנימי לצורך קיפול והשלכה לפח.
4. סדר הלבשה והפשטה מפורט בנספח 11 לעיל, לנוהל זה (ראה פירוט גם [בחוזר מנהל רפואה 10 2010](#)).

ב. הנחיות למגע עם אדם הנדרש להיות בבידוד או באשפוז:

1. יש לעמוד מחוץ לבית בו נמצא חדר הבידוד, כאשר הדלת סגורה. אין צורך לחבוש מסכה מחוץ לבית.
2. אין להיות במגע עם מי ששוהה בבידוד או להיכנס לחדר הבידוד, אלא אם כן הדבר הכרחי לצורך אכיפת הבידוד. במידה ויש הכרח בכניסה לחדר, יש להקפיד על השארת חלון פתוח.
3. לפני מגע עם השוהה בבידוד או כניסה לחדר יש להתמגן כמפורט בסעיף 3.1. במהלך המגע עם השוהה בבידוד, יש להקפיד לא לגעת עם הידיים בחלק הקדמי של המסכה, בעיניים או באזורים חשופים אחרים של השוטר/המאבטח.
4. רצוי להמעיט את המגע עם האדם בבידוד למינימום הנדרש לביצוע המשימה. רצוי להימנע במיוחד ממגע עם הפרשות מהפה, האף או העיניים של השוהה בבידוד.
5. במידת האפשר, השוהה בבידוד ילבש מסכה המכסה את האף והפה ("מסכה כירורגית") בעת כניסת השוטר לחדר.
6. אין להתהלך מחוץ לחדר הבידוד עם הציוד המגן שנלבש בחדר המטופל או במהלך המגע עמו.
7. עם סיום המגע והיציאה מהחדר יש להפשיט את המיגון על פי סדר ההפשטה (סעיף 3א' לעיל) ולהשליכו לשקית סגורה, אותה יש להשליך לפח אשפה רגיל. מיד לאחר מכן, יש לשטוף את הידיים במים וסבון או בחומר חיטוי על בסיס אלכוהול. במידה ועל הידיים ישנו לכלוך הנראה לעין, יש להעדיף שטיפה במים וסבון.
8. בסיום יום העבודה, יש להקפיד על כביסת המדים במכונת כביסה רגילה.

ג. הסעה של אדם בבידוד

1. אם מתעורר הצורך להסיע אדם בבידוד ברכב, יש להמעיט ככל הניתן את מספר הנוסעים עמו ברכב. ישנה עדיפות לרכב שבו ישנה מחיצה בין תא הנהג לתא הנוסעים. במידת האפשר, יש לנסוע כשחלונות הרכב פתוחים.
2. המלווים ברכב יתמגנו בציוד מיגון מלא (סעיף 3.1).
3. לאחר יציאת העצור מן הרכב, יש לנקות את הרכב בעזרת תמיסת כלור בריכוז 1000 ppm. מנקה הרכב יתמגן אף הוא במיגון מלא. החומר ישהה על המשטחים במשך 10 דקות ולאחר מכן יישטף במים. לאחר מכן, יש לאוורר את הרכב במשך שעה. כניסת נוסעים לרכב לא תורשה עד סיום הניקוי והאוורור.
4. עם סיום המגע עם האדם בבידוד, יש להפשיט את המיגון על פי סדר ההפשטה (סעיף 3.1) ולהשליכו לשקית ניילון סגורה, אותה יש להשליך לפח אשפה רגיל. מיד לאחר מכן יש לשטוף את הידיים במים וסבון או בחומר חיטוי אלכוהולי. במידה ועל הידיים ישנו לכלוך הנראה לעין, יש להעדיף שטיפה במים וסבון.
5. בסיום יום העבודה, יש להקפיד על כביסת המדים במכונה הביתית

ד. רישום ודיווח ללשכת הבריאות המחוזית

- על המשטרה/המוסד רפואי לערוך רשימה של השוטרים/מאבטחים שהיו במגע עם האדם בבידוד. המשטרה תעביר רשימה זו ללשכת הבריאות המחוזית. הרשימה צריכה לכלול את פרטי השוטר כולל אמצעי התקשורת והן את פרטי האדם בבידוד.

נספח 13א - כניסת תלמידים שחזרו מיעדים מחו"ל למוסדות חינוך ומוסדות להשכלה גבוהה

לכבוד
מנהלי אגף רפואי בקופות החולים

שלום רב,

הנדון: כניסת תלמידים שחזרו מיעדים מחו"ל למוסדות חינוך ומוסדות להשכלה גבוהה

סימוכין: 127383020 מיום 11/02/2020

בהתאם להנחיות משרד הבריאות נבקש להבהיר כדלקמן:

1. תלמידים שהגיעו לישראלמסין, דרום קוריאה או איטליה (כולל עצירת ביניים שהייה בשדה התעופה בלבד), הונג קונג, יפן, מקאו, סינגפור, תאילנד, צרפת, גרמניה, ספרד, סן-מרינו, אנדורה, שוויץ, אוסטריה, מצרים (לא כולל עצירת ביניים שהייה בשדה התעופה בלבד) או בית לחם, בית ג'אלה או בית סחור במהלך 14 הימים האחרונים לפני הגעתם לישראל, ישהו בבידוד בית לתקופה של 14 ימים ממועד השהייה האחרון באחד מהיעדים.
2. תלמידים שחזרו מחו"ל (לא כולל היעדים המצוינים בסעיף 1 בנספח זה) לפני השעה 20:00 ב-9.3.20 ואשר אין להם חום או תסמינים נשימתיים, לא נדרשים לבידוד ויכולים להיכנס למוסדות החינוך והמוסדות להשכלה גבוהה בישראל. במידה ומפתחים מחום או תסמינים נשימתיים תוך 14 יום מחזרתם, יפנו למוקד 101 של מד"א.
3. תלמידים שחזרו מחו"ל (לא כולל היעדים המצוינים בסעיף 1 בנספח זה) החל מה-9.3.20 מהשעה 20:00 ישהו בבידוד בית למשך 14 יום.
4. תלמידים שלא נסעו ליעדים אלה, אך בביתם שוהה אדם בבידוד, יכולים להמשיך להגיע למוסדות החינוך והמוסדות להשכלה גבוהה בישראל ללא כל מגבלה.
5. תלמידים שהיו במגע הדוק עם חולה מאומת ישהו בבידוד בית 14 יום מיום המגע האחרון עם חולה.
6. אין צורך באישור בכתב מהרופא המטפל, וניתן להשתמש במכתב זה כאישור כניסה למוסד החינוכי והמוסדות להשכלה גבוהה בישראל.

נספח 13 ב - נגיף הקורונה - מידע להורים, לתלמידים ולאנשי צוות במוסדות החינוך בישראל

בתאריך 30.01.2020 הכריז ארגון הבריאות העולמי על התפרצות נגיף הקורונה (COVID-19) כאירוע חירום בבריאות הציבור. בשלב זה, משרד הבריאות נוקט אמצעים רבים כדי למנוע את הגעת הנגיף לישראל ואת התפשטותו.

דף מידע זה מופץ להעלאת המודעות למחלה ולדרכים למניעת הדבקה בנגיף ובמחלות נשימתיות אחרות. נגיפי הקורונה הינם משפחה גדולה של נגיפים, הידועים כגורמים למחלות בבעלי חיים ועלולים לגרום לתחלואה גם בבני אדם. המחלה מועברת מאדם לאדם, בעיקר מחשיפה להפרשות מדרכי הנשימה בעת עיטוש או שיעול. למידע נוסף על נגיף הקורונה ניתן לבקר באתר [משרד הבריאות](#) ובמוקד קול הבריאות *5400.

מי לא יכול להיכנס למוסד חינוכי?

1. תלמידים ואנשי צוות שהגיעו לישראל מסין, דרום קוריאה או איטליה (כולל עצירת ביניים שהייה בשדה התעופה בלבד), הונג קונג, יפן, מקאו, סינגפור, תאילנד, צרפת, גרמניה, ספרד, סן-מרינו, אנדורה, שוויץ, אוסטריה, מצרים (לא כולל עצירת ביניים שהייה בשדה התעופה בלבד) במהלך 14 הימים האחרונים לפני הגעתם לישראל, יהו בבידוד בית לתקופה של 14 ימים ממועד שהייה האחרון באחד מהיעדים.
  2. תלמידים ואנשי צוות שחזרו מחו"ל (לא כולל היעדים המצוינים בסעיף 1 בנספח זה) לפני השעה 20:00 ב-9.3.20 ואשר אין להם חום או תסמינים נשימתיים, לא נדרשים לבידוד ויכולים להיכנס למוסדות החינוך והמוסדות להשכלה גבוהה בישראל. במידה וסובלים מחום או תסמינים נשימתיים תוך 14 יום מחזרתם, יפנו למוקד 101 של מד"א.
  3. תלמידים ואנשי צוות שחזרו מחו"ל (לא כולל היעדים המצוינים בסעיף 1 בנספח זה) החל מה-9.3.20 מהשעה 20:00 יהו בבידוד בית למשך 14 יום.
  4. תלמידים ואנשי צוות שלא נסעו ליעדים אלה, אך בביתם שוהה אדם בבידוד, יכולים להמשיך להגיע למוסדות החינוך והמוסדות להשכלה גבוהה בישראל ללא כל מגבלה.
  5. תלמידים ואנשי צוות שהיו במגע הדוק עם חולה מאומת יהו בבידוד בית 14 יום מיום המגע האחרון עם חולה.
- אין צורך באישור בכתב מהרופא המטפל, וניתן להשתמש במכתב זה כאישור כניסה למוסד החינוכי. כמו כן, ניתן להשתמש [בתעודת מחלה גורפת](#).

מהו בידוד בית?

מטרת בידוד הבית הינה צמצום ההדבקה ומניעת מחלת הקורונה לאנשים נוספים. לשם כך, נדרשת שהיה בבית בלבד, להנחיות כיצד לבצע בידוד בית ניתן לבקר באתר [משרד הבריאות](#). הבידוד הוא על פי [צו מנכ"ל משרד הבריאות](#) ונמשך עד שחלפו 14 ימים מאז היציאה האחרונה מהמדינות המפורטות או המגע האחרון עם חולה מאומת.

על פי החוק, יש להודיע על כניסה לבידוד בית למשרד הבריאות באמצעות [טופס מקוון](#) או המוקד הטלפוני "קול הבריאות" *5400.

	<p>1. שטיפת ידיים - מומלץ לשטוף ידיים עם סבון ומים לעתים קרובות. לפני ואחרי האוכל וטיפול במזון, לאחר יציאה מהשירותים, לאחר מגע עם הפרשות, לאחר שיעול ועיטוש ולאחר מגע עם טישו משומש.</p>
<p>3. בהיעדר טישו עדיף להתעטש למרפק ולא לכף היד, כך יקטן הסיכוי להדביק אחרים כאשר נוגעים בחפצים משותפים</p> 	<p>2. כיסוי הפה והאף בעת שיעול ועיטוש - רצוי שכיסוי הפה והאף לא ייעשה בעזרת כף היד, אלא באמצעות שימוש בטישו ולזרוק לפח</p>
<p>5. מומלץ שלא לנסוע בתחבורה ציבורית כאשר חולים או חשים ברע</p> 	<p>4. הישארות בבית אם לא חשים בטוב - מומלץ לא לצאת מהבית אם מרגישים התחלה של מחלה, ולא לשלוח ילדים חולים למסגרות היומיות</p>

למידע נוסף ניתן לבקר באתר [משרד הבריאות](#) ובמוקד קול הבריאות 5400*

נספח 14 - עדכון לנוהל תרומת דם

ההנחיות להלן באות למנוע הדבקה בנגיף באמצעות דם ומוצריו.

1. לא יתרום דם:

א. מי ששהה בסין, הונג קונג, מקאו, סינגפור, תאילנד, יפן, דרום קוריאה, טאיוואן, אוסטרליה, איטליה, צרפת, גרמניה, ספרד, סן-מרינו, אנדורה, שוויץ, אוסטרליה, מצרים, בית לחם, בית ג'אלה או בית סחור אם טרם חלפו 28 יום מאז שהייתו האחרונה באחד מיעדים אלה.

ב. חולה מאומת לנגיף קורונה החדש, עד לפחות 28 יום לאחר ההחלמה.

ג. מי שנחשף לחולה מאומת עם נגיף קורונה החדש, עד 28 יום לאחר החשיפה.

2. יש להקפיד לשאול את התורמים, אם היו במגע עם חולה במחלה זיהומית בחודש האחרון.

נספח 15 - נוהל לכלי שייט

הנחיות אלו תקפות לגבי כלל כלי השייט אשר מגיעים לישראל מכל יעד בחו"ל או שיש עליהם נוסעים מיעדים אלו.

לחזור זה הגדרות

1. **חולה חשוד** – כמתואר בסעיף 6 לחוזר זה ובפרט מי שסובל מחום מעל 38 מעלות או שיעול או קושי בנשימה או תסמין נשימתי חד אחר.

כניסת בני אדם השוהים על כלי שייט לישראל

1. בעל כלי השייט אחראי להעביר הנחיה זו לאנשים הרלוונטיים בספינתו. כל המידע צריך להישלח אל הרופא המחוזי בתחומו נמצאת נקודת הכניסה באמצעות הצהרת הבריאות.
2. באחריות קברניט כלי השייט לקבל ולסכם לדו"ח הצהרת בריאות את כלל נתוני הבריאות של הנוסעים על ספינתו (פירוט הנוהל בנספח 15 ב').
3. במקרה בו נדרש פינוי של אדם ממעבר הגבול הימי יש לפנות למד"א לאחר קבלת אישור של הרופא המחוזי תוך ציון העובדה שמדובר באדם החשוד כחולה בקורונה.

4. כלי השייט היה בכל יעד בחו"ל:

א. חלפו 14 ימים מאז היציאה מהיעד

- 1) לא היו חולים בדרך ואין כעת חולים על כלי השייט – הנוסעים יכולים להיכנס לישראל.
- 2) היו חולים בדרך או יש כעת חולים על כלי השייט :
א) נוסע שהוא תושב או אזרח ישראל – יש לאפשר לו להיכנס לארץ .

- אם היה בריא לאורך כל הדרך יכנס לבידוד למשך 14 יום, בהתאם לנוהל בידוד בית,

תוך עדכון משרד הבריאות באתר המשרד או במוקד כל הבריאות בטלפון *5400

- אם היה חולה יש להמשיך לטפל בו בתיאום עם הרופא המחוזי בהתאם לנוהל טיפול בחשוד לקורונה.

ב) נוסע שאינו תושב או אזרח ישראל (ללא קשר למצבו הבריאותי) – אינו יכול להיכנס לישראל.

ב. לא חלפו 14 ימים מאז היציאה מהיעד :

- 1) נוסע שהוא תושב או אזרח ישראל יכול להיכנס, אך נדרש לשהות בבידוד בית בהתאם לנוהל, תוך עדכון משרד הבריאות (באתר המשרד או במוקד כל הבריאות בטלפון *5400).
- 2) מי שאינו תושב או אזרח ישראל – אינו יכול להיכנס לישראל.

5. סחורות ומזון

5.1 סחורות ומזון יכולים להיכנס לישראל על פי הנהלים השגרתיים של מדינת ישראל. אין מניעה מפריקת סחורות גם במצב בו מי מהנוסעים מנוע מלהיכנס לישראל.

5.2 חלפו 14 ימים ממועד היציאה מהיעד ואין חשד לחולה על הספינה :

5.2.1 ניתן לפרוק את הסחורות

5.2.2 אין צורך במיגון כלשהוא

5.3 לא חלפו 14 ימים ממועד היציאה מהיעד :

5.3.1 ניתן לפרוק את הסחורות.

5.3.2 יש להימנע ככל הניתן ממגע עם אותם אנשים (הגדרת מגע : שהייה של יותר מ-15 דקות במרחק של פחות מ-2 מטר). אם אין אפשרות להימנע ממגע איתם, וקיים סיכון כי יתקיים מגע- יש להשתמש במסכות כירורגיות וכפפות.

5.3.3 אין סיכון למי שלא בא במגע עם צוות הספינה והם אינם זקוקים למיגון כלשהוא.

- יש חשוד כחולה על הספינה (אדם שהגיע מחו"ל ויש לו חום ו/או תסמינים נשימתיים תוך 14 יום מהיציאה מהיעד בחו"ל, כמוגדר בסעיף 1) :

א. ההחלטה לגבי היותו חשוד תהיה בסמכות של רופא לשכת הבריאות המחוזית הרלבנטית.

ב. ניתן לפרוק את הסחורות.

ג. יש לוודא כי החשוד נמצא בחדר סגור וכי אין מגע איתו.

ד. למי שעולה לספינה במצב זה נדרש המיגון הבא : יש להשתמש במסיכה כירורגית וכפפות.

בעלי חיים מסין אסורים מלהיכנס לישראל.

נספח 16 - הנחיות טיפול בכביסה מחולה קורונה

לכבוד
מנהלים אדמיניסטרטיביים בבתי החולים
מנהלי מכבסות בבתי החולים
מנהלי מכבסות חיצוניות

שלום רב,

הנדון: הנחיות טיפול לכביסה מחולה קורונה-עדכון 3.3.2020

1. הנחיות אלו מתייחסות לנגיף שבנדון. מכיוון שמדובר בנגיף חדש ובאירוע דינמי, מסמך זה כולל הנחיות ביניים שתעדכנה בהמשך בהתאם לצורך ולהתפתחויות. בתאריך 30.1.2020 הכריז ארגון הבריאות העולמי על ההתפרצות כאירוע חירום בבריאות הציבור (PHEIC) בעל השלכות בינלאומיות. בשלב זה פעילויות משרד הבריאות הישראלי בישראל מתמקדות בניסיון למנוע את הגעת הנגיף לישראל ואת התפשטותו, וזאת נוכח הסכנה החמורה לבריאות הציבור הנשקפת מהנגיף. הנחת העבודה היא שקרוב לוודאי יאובחנו בישראל מקרה/מקרים. לאור הדרישה מהשטח נכתבו הנחיות אלו לצורך טיפול בכביסה שמגיעה מחולה במחלת קורונה.

2. הנחות יסוד :

- א. נגיף SARS-CoV-2 מועבר מאדם לאדם, ככל הנראה בעיקר במגע ובהעברה טיפתי, אך לא ניתן בשלב זה לשלול גם העברה באוויר (airborne).
- ב. שימוש תקני באמצעי המיגון המומלצים יהיה יעיל במניעת הדבקה של המשתמש.
- ג. הקפדה על העקרונות הבסיסיים של מניעת זיהומים עשויה למנוע את התפשטות המחלה בישראל.

3. הנחיות למנהלי המכבסות בתי החולים הכלליים והחיצוניים :

- א. כביסה תפונה בשקיות "Biohazard" ותופל ככביסה מזוהמת.
- ב. כבכל כביסה במוסד רפואי, יש לאסוף את הכביסה באוגר בלתי חדיר למים.
- ג. יש להוסיף שקית "Biohazard" כדי להפרידה מכביסה אחרת.
- ד. על אוגר הכביסה (בחדר המטופל) והשקית (בעת השינוע) להיות סגורים.
- ה. במכבסה, בנוסף למיגון המקובל, מומלץ שהעובדים ישתמשו בכפפות בלתי חדירות/קריעות, יעטו מסכה N95 וישתמשו במגן גוף למצבים מיוחדים (חלוק מוגן מים וכיסוי ראש בעת פתיחת השקיות המסומנות וטיפול בכביסה).

4. את עגלות השינוע והאוגרים יש לחטא בחומר חיטוי שאינו פחות מ 1,000 ppm.

5. במידה ונימצא ציוד מתכלה ששימש לטיפול/כביסת החולה, ייזרק לפח האשפה בתוך שקית ניילון סגורה ויטופל על פי תקנות בריאות העם (טיפול בפסולת במוסדות רפואיים) (התשנ"ז-1997).

הואילו להעביר את העדכונים לידיעת כל הנוגעים בדבר במוסדכם.

בברכה,

טל ניקחו
מנהל תחום מנהל ומשק
אגף רפואה כללית

נספח 17 - טבלת מיגון אישי לצוותי רפואה ומגזרים אחרים*

*בסוף הטבלה מופיעה רשימה של מגזרים אחרים שאינם זקוקים למיגון

תחום פעילות	סוג מגע	כפפות	מסיכה כירורגית	מסיכת N-95	מגן פנים/משקף	מגן גוף שגרתי ¹	מגן גוף למצבים מיוחדים ²	הערות
מדי"א	צוות מד"א המטפל בחולה	✓	✓*	✓*	✓		✓	*מסכה בהתאם לסוג החולה: מצב קל – מסכה כירורגית; מצב לא קל – מסכת N-95
	החשוד שמועבר באמבולנס		✓					
בית חולים	פקיד/פקידת קבלה בעת קבלת חולה חשוד	✓	✓					לאחר קבלת חולה העונה על הגדרת מקרה חשוד, יש לבצע חיטוי ידיים ולחטא את דלפק הקבלה לפני קבלת המטופל הבא
	מאבטח בכניסה							אין צורך במיגון ³
	מאבטח מלווה חולה חשוד	✓	✓					
	מאבטח בעת אכיפת אשפוז בכפייה	✓	✓	✓		✓		✓
	חולה/חשוד בעת שאינו בחדר בידוד (כולל בעת העברה)			✓				
	מלווה של חולה חשוד לתוך חדר הבידוד	✓	✓	✓*	✓*	✓	✓	יש להתיר כניסת מלווה רק במצבים מיוחדים לדוג' הורה המלווה ילד. אם המלווה לא מתלווה לחשוד לחדר הבידוד – לא נדרש כל מיגון *סוג מסכה על פי מתאר האשפוז
	צוות רפואי המטפל בחולה מצב "קלי"	✓	✓	✓		✓	✓	
	צוות רפואי המטפל בחולה שאינו מוגדר קל	✓	✓		✓	✓		✓
	צוות המבצע פעילות הכרוכה בסיכון לשפך ביולוגי ו/או קריעה של ציוד המיגון	✓	✓		✓	✓		✓
	צוות רפואי המטפל בחולה במחלקת בידוד ייעודית לחולי קורונה	✓	✓		✓	✓		✓
	מוביל דגימות ארוזות		✓					
	צוות המנקה חדר							

תחום פעילות	סוג מגע	כפפות	מסיכה כירורגית	מסיכת N-95	מגן פנים/משקף	מגן גוף שגרתי ¹	מגן גוף למצבים מיוחדים ²	הערות
	מוביל אשפה ארוז (שלא מתוך חדר המטופל לפני ניקיון)	✓						
	עובדי מכבסה המטפלים בכביסה שהגיעה בשקית Biohazard	✓		✓			✓	
כללי	צוותי חיטוי מבנים, ציוד, רכב שהיו במגע עם חולה חשוד							כמו צוות רפואי, לפי דרגת המחלה של החולה ((כמפורט לעיל)
משטרה	שוטר בעת אכיפת בידוד/אשפוז בכפייה	✓	✓		✓		✓	מיגון מלא גם בחיטוי הרכב בוא הסיעו את החולה החשוד
	שוטר בכל משימה אחרת							אין צורך במיגון
רפואה בקהילה	פקיד/פקידת קבלה בעת קבלת חולה חשוד	✓	✓					לאחר קבלת חולים העונה על הגדרת מקרה חשוד, יש לבצע חיטוי ידיים ולחטא את דלפק הקבלה לפני קבלת המטופל הבא
	צוות רפואי המקבל את פני החולה החשוד	✓	✓		✓	✓		
	חשוד המגיע למרפאה בקהילה			✓				
מעבדה	עובד מעבדה המטפל בדגימות פתוחות של נבדק חשוד או מאומת	✓		✓	✓			חומר ביולוגי מחשוד/ חולה אשר יש צורך להוציאו ממבחנה (מיקרוביולוגיה, גאזים, קרישה, שתן כללית ובדיקות נוספות)
	עבודה רוטינית במעבדה	✓				✓		ללא שינוי משגרה על פי הפעילות הנדרשת
	חולה חשוד/חיובי: דגימות "סגורות"	✓				✓		בדיקות אשר מתבצעות ללא פתיחת מבחנה (דקירת ספטום) או פתיחה ללא יצירת אירוסול במערכת אוטומטית
	חולה חשוד/חיובי: שפך ביולוגי	✓			✓		✓	עובד המטפל בשפך ביולוגי על רצפת המעבדה: בתוספת ערדליים אטומות למים

¹-חלוק בידוד רגיל (כחול).

²-חלוק מוגן מים וכיסוי ראש, או סרב

³-בית החולים יחזיק בקרבת מקום מאבטח עם ערכת מיגון מלא, כולל מגן גוף למצבים מיוחדים, שיוכל המאבטח ללבוש.

במהירות בעת הצורך.

⁴-לצורך מיגון, חולה במצב קל נחשב חולה שאינו זקוק לתמיכה נשימתית (כולל חמצן).

הערות:

- א. יש להקפיד להשתמש בציוד המיגון בהתאם להנחיות (לבוש והסרה – ראה נספח 11)
- ב. כפפות אינן תחליף להיגיינת ידיים. יש להקפיד לבצע היגיינת ידיים לפני ולאחר הסרת הכפפות
- ג. מסכת N95 (או מסכה FFP2 ומעלה) – מספקת למטפל הגנה מפני העברה אווירנית וטיפתית. מסכה כירורגית מספקת למטפל הגנה מפני העברה טיפתית. אין להשתמש במטופל במסכת N-95.

מגזרים שאינם דורשים מיגון:

המגזרים הבאים אינם נדרשים למיגון:

לשכת בריאות:

- מאבטח
- צוות הלשכה

גבולות:

- ביקורת דרכונים
- תשאול נוסעים
- מאבטח/שוטר
- עובד מכס

← למעט עליה לכלי שיט, כמפורט בנספח 15.

המרחב הציבורי:

- עובד דואר
- נהג בתחבורה ציבורית (כולל מונית)
- מפגש חברתי/עסקי
- עובדי ביוב
- אנשים העובדים במשרות בהם ניתן שירות ציבורי (פקידי בנק, קופאים, סוחרים, מלצרים וכד')
- נוסע בכלי רכב עם נוסע שחזר מאחת המדינות המפורטות

נספח 18 - הנחיות לקיום כנסים והתכנסויות בהתמודדות עם נגיף קורונה החדש

א. רקע כללי

ב-30.1.20 הכריז ארגון הבריאות העולמי (אב"ע) על התפרצות נגיף קורונה החדש כאירוע חירום בבריאות הציבור בעל השלכות בינלאומיות (PHEIC- Public Health Event of International Concern). נכון לעכשיו, המחלה נפוצה ביותר בסין היבשתית, אך ישנה התפשטות של המחלה לכלל היבשות בעולם. בחלק ממוקדי ההתפרצות, ישנה העברה מקומית משמעותית של המחלה, כגון: ספינת "יהלום הנסיכה" שעגנה בחופי יפן, ובנוסף באיטליה, דרום קוריאה, סינגפור וחצי האי ערב. נתונים רשמיים המתעדכנים מעת לעת ניתן למצוא [באתר ארגון הבריאות העולמי](#).

משרד הבריאות פועל במגוון דרכים בניסיון למנוע את הגעת הנגיף לישראל ואת התפשטותו, וזאת נוכח הסכנה לבריאות הציבור.

מאחר וישנה העברה של הנגיף מאדם לאדם, ככל הנראה בחשיפה להפרשות מדרכי הנשימה בעת עיטוש או שיעול, אך גם מאנשים עם תסמינים קלים או ללא תסמינים, מצבים של התקהלות יכולים להגביר את הסיכון להדבקה. כמו כן, במצבים של התקהלות ייתכן מגע עם אנשים מאזורים בהם קיימת העברה משמעותית של המחלה.

בהתאם לכך, מצורפות הנחיות למארגני כנסים, התכנסויות ואירועים אחרים, ולמשתתפים בהם, כיצד להתנהל בעת הזו. יש לעקוב אחר העדכונים בהנחיות [באתר משרד הבריאות](#).

חל איסור לקיים אירועים המוניים והתקהלויות מעל 2,000 איש למעט הפגנה שניתן לה אישור כדין.

חל איסור השתתפות בהתקהלות מאורגנת מעל 100 איש, לאנשים שחזרו מכל יעד בחו"ל ב-14 הימים האחרונים. הוראה זו אינה כוללת מקומות עבודה.

חל איסור השתתפות בהתקהלות מאורגנת מעל 100 איש, לאדם עם חום מעל 38 מעלות, גם אם לא שהה בחו"ל. אדם זה לא יגיע למקום עבודתו ולמקום שבו נותן שירות ומומלץ שישאר בביתו.

ב. הנחיות לכנסים בין-לאומיים המתקיימים בחו"ל:

לעת הזו, משרד הבריאות ממליץ להימנע מהשתתפות בכנסים בין-לאומיים בחו"ל, ללא תלות בכמות המשתתפים ובמדינות שמהן הם מגיעים. תושבי או אזרחי ישראל השבים מכנסים בין-לאומיים, מכל יעד שהוא בחו"ל, החל מ-5.3.2020, יחויבו בבידוד בית למשך 14 ימים ממועד השהייה השהיה האחרון בכנס. הנחיה זו תקפה גם לאירועים בין-לאומיים רבי-משתתפים בחו"ל, למשל: אירועי העלייה לרגל במכה, הקרנבל בריו דה ז'נרו, פסטיבל המסכות בוונציה, אירועי ספורט גדולים וכד'.

ג. הנחיות לכינוסים בישראל:

- חל איסור גורף על קיום כנסים והתכנסויות בין-לאומיות בישראל עד להודעה חדשה. האיסור הינו ללא תלות בכמות המשתתפים והמדינות שמהן הם מגיעים.
- יש להימנע ככל הניתן מהתקהלויות של קבוצת אנשים במרחב אחד. אם בכל זאת מקיימים אותם, יש לקיימן בהרכב מצומצם ככל הניתן ובכל מקרה, לא יותר מ-100 איש.
- חל איסור השתתפות בהתקהלות מאורגנת של 100 איש, לאנשים שחזרו מכל יעד בחו"ל ב-14 הימים האחרונים. הוראה זו אינה כוללת מקומות עבודה.

- חל איסור השתתפות בהתקהלות מאורגנת של 100 איש, לאדם עם חום מעל 38 מעלות, גם אם לא שהה בחו"ל. אדם זה לא יגיע למקום עבודתו ולמקום שבו נותן שירות ומומלץ שישאר בביתו.
- לצוותי בריאות המטפלים בחולים תותר התכנסות רק למטרות עבודה ובקבוצות שגודלן לא יעלה על 15 איש.
- אירועי ספורט יתקיימו ללא קהל. במידה ומשתתפים שחקנים או שופטים מחו"ל, יש לפעול בהתאם להנחיות משרד הבריאות.
- באחריות חנויות, קניונים ומרכזי קניות למנוע צפיפות ולווסת את עומס המבקרים בכל רגע נתון, ועל הציבור להקפיד על שמירת מרחק סביר בין אנשים.

ד. הנחיות למארגני כנסים בישראל המיועדים לישראלים בלבד

1. יש להקפיד על נגישות לעמדות לרחיצת ידיים מצוידות בסבון, בנוסף יש להקים בשטח הכנס עמדות לחיטוי ידיים. חומר החיטוי צריך להיות על בסיס אלכוהול (בריכוז של 70% אתנול לפחות).
2. יש לספק ממחטות נייר, לצורך קינוח האף, שיוצבו במקומות נגישים למשתתפים.
3. יש לתכנן את המרחב בו יתקיים האירוע בכדי למנוע היווצרות תורים ועומסים בנקודות לחלוקת אוכל, שירותים, שערי הכניסה והיציאה וכד'. יש להוסיף נקודות שירות נוספות אם ניתן, או לתכנן את לוחות הזמנים כך שהעומסים במוקדים שונים יופחתו.
4. יש להימנע משימוש בתחנות מחשוב משותפות למשתתפים או הצבת אביזרים/כלים שונים לשימוש משותף.
5. בחללים סגורים, יש להקפיד על אוורור. אם ניתן לקיים את האירוע באוויר הפתוח, יש לכך עדיפות.
6. יש להגביר את תדירות הניקיון באזורים משותפים כגון חדר אוכל, שירותים ודלפקי רישום.
7. ניקוי המשטחים יתבצע בעזרת חומר מלבין המכיל ריכוז של לפחות 0.1% sodium hypochlorite (נתרן תת-כלורין), למשל "אקונומיקה" או חומרי חיטוי מבוססי אלכוהול (ריכוז 70% אתנול לפחות).
8. בעת הרישום, יש לאסוף פרטי התקשרות מכל משתתפי הכנס. הפרטים הנדרשים: שם, תאריכי השתתפות בכנס, טלפון נייד, דואר אלקטרוני וכתובת מגורים. אם ניתן לאסוף את פרטי ההתקשרות בעזרת שאלון שיענה בטלפונים/מחשבים הניידים האישיים של המשתתפים, יש לכך עדיפות.
9. יש לתדרך את צוות העובדים בנוגע למניעה והקפדה על היגיינה אישית כמתואר בסעיף ה', "**הנחיות למארגני כנסים בישראל המיועדים לישראלים בלבד**".
10. מומלץ להיערך וליצור אמצעים המאפשרים הפחתה בצפיפות המשתתפים באירוע, למשל גישה להשתתפות מקוונת בחיבור מרחוק.
11. **הנחיות לתפעול מערך המזון:**
  - 11.1 יש לתכנן את המרחב בו תתקיים חלוקת המזון כך שלא ייווצרו תורים ועומסים בנקודות לחלוקת אוכל, על ידי פיזור והוספת נקודות חלוקה.
  - 11.2 הגשת המזון תהיה דרך דלפק הגשה בלבד (ללא שירות עצמי).

- 11.3 דלפק הגשה יהיה עם מגן עיטוש מצד המגיש וסגור מצד הלקוחות.
- 11.4 עדיפות בהגשת מזון המחולק למנות אישיות מראש.
- 11.5 בשירות עצמי יהיו רק מוצרים ארוזים המסודרים בצורה בודדת.
- 11.6 יש להשתמש בכלים חד-פעמיים בלבד. עמדת הכנת שתיה חמה וקרה - בכלים חד פעמיים בלבד המוצבים בצורה בודדת ולא בשרוולים.
- 11.7 ניקוי שולחנות ויטרינות, מכשירים בשירות עצמי משטחים אחרים (ידיעות, לחצנים, מתגים וכו') בתדירות גבוהה יעשה על בהתאם לסעיף ד'.7.
- 11.8 לצורך ניקוי ויבוש, משטחים יעשה שימוש בנייר חד פעמי.
- 11.9 עובדי צוות המטבח וההגשה צריכים ללבוש כפפות חד פעמיות ובגדי עבודה חד פעמים בעת טיפול והגשת במזון.
- 11.10 עובדי מטבח והגשה יקפידו על היגיינה אישית, גבוהה.
- 11.11 כיוור לנטילת ידיים בהגשה ולשימוש לקוחות יהיה במרחק סביר הכולל מים זורמים, סבון נוזלי, נייר לניגוב לידיים, פח אשפה ומתקן לחיטוי ידיים.
- 11.12 צוות הניקיון צריך ללבוש כפפות חד פעמיות ובגדי עבודה חד פעמים
- 11.13 במידה ונדרש תשלום עבור המזון, התשלום עבור השירות יהיה מופרד מהגשת מזון על מנת למנוע העברת זיהום מכסף או אמצעי תשלום אלטרנטיביים כמו קופה אוטומטית/דיגיטליות.

ד. מסרים למשתתפים להורדת הסיכון להעברת הנגיף

1. יש להימנע מהגעה לכנס לסובלים מחום או שיעול או קושי בנשימה או תסמין נשימתי חד אחר.
  2. יש להקפיד על נטילת ידיים עם סבון או חיטוי ידיים בעמדות ייעודיות לעיתים תכופות, ביחוד לפני ואחרי ביקור בשירותים או לפני מגע באוכל.
  3. יש להימנע ממגע בעיניים באף ובפה עם ידיים שלא נשטפו/ חוטאו.
  4. יש להימנע מלחיצת ידיים וכן מאכילה בכלי אוכל משותפים.
  5. יש להימנע משימוש בתחנות מחשוב משותפות למשתתפים או מגע באביזרים/כלים שונים לשימוש משותף. אם בכל זאת נוצר מגע, יש לשטוף ידיים עם סבון/ חומר חיטוי על בסיס אלכוהול.
- ה. יש להקפיד על הנחיות אלה במיוחד בקרב צוותים רפואיים.

לשאלות נוספות בנושא נגיף הקורונה, ניתן לפנות [לאתר משרד הבריאות](#)

בברכה,

פרופ' סיגל סדצקי
ראש שרותי בריאות הציבור

נספח 19 - שמירת הניקיון ותנאי תברואה נאותים - בעסקים, מקומות עבודה, מוסדות

ציבור, משרדים, מוסדות חינוך ורווחה

1. כללי –

- א. ניקוי משטחים - לפחות פעם יום, יש לנקות היטב ולאחר מכן לחטא משטחים, אביזרים, מקומות, וציוד בשימוש נרחב בידיים, כדוגמת: ידיות, מתגי תאורה, כפתורי הפעלה, מעקות, שולחנות. החיטוי יתבצע עם חומר חיטוי על בסיס אלכוהול בריכוז של לפחות 70 אחוז, או באמצעות תמיסת 1000 מ"ל כלור (למשל הכנת תמיסה המורכבת מ-40 מ"ל אקונומיקה ו-1 ליטר מים), עד לייבוש המשטחים/אביזרים.
- ב. מומלץ להציב מתקנים לחיטוי ידיים במקומות נגישים ונראים לעין (כניסה לבניין, מבואה של חדרי מדרגות ומעליות, מבואה לחדרי שירותים, מטבחונים וכד').
- ג. יש להקפיד על ניקוי וחיטוי חדרי שירותים, המצאות סבון ידיים, נייר לניגוב ידיים, נייר טואלט ופחי אשפה.
- ד. יש לתכנן את המרחב בעסקים ובאתרים בכדי לצמצם ככל האפשר תורים וצפיפות של אנשים.

2. כביסה –

- א. יש לבצע החלפת מצעים, מגבות, חלוקים וכד' ובין אדם לאדם.
- ב. יש לדאוג שכביסה מלוכלכת לא תבוא במגע עם פריטים אחרים לרבות כביסה נקיה (באמצעות הפרדת אזורים לכביסה נקיה וכביסה מלוכלכת).
- ג. לנמצאים בבידוד יש לרכו את הכביסה באוגר נפרד, ולבצע כביסה בנפרד. לכבס את הכביסה בתכנית של לפחות 65 מעלות צלזיוס.
- ד. מי שמטפל בכביסה ילבש כפפות ומסכה. לאחר סיום הפעולה, יש להסיר את הכפפות ולשטוף ידיים במים וסבון או בחומר חיטוי על בסיס אלכוהול בריכוז של 70% לפחות.

3. מיגון עובדי ניקיון – כפפות ושטיפת ידיים במים וסבון.

4. טיפול בפסולת –

- א. מכלי אשפה יכללו בתוכן שקית אטומה הניתנת לסגירה.
  - ב. יש לפנות את האשפה במילוי של עד 75 אחוז מנפח השקית ולפחות פעם ביום.
  - ג. יש לפנות את השקית אל מיכל/ פח אשפה מרכזי.
  - ד. יש להקפיד שאשפה לא תהיה פזורה בעסק או במרחב הציבורי.
- 5. עסקים – מנהלי ומפעילי עסקים יודאו שהם מקפידים ופועלים בהתאם לתקנות והנחיות המשרד:**
- א. עסקי הכנה ושיווק מזון (בתי אוכל ומרכולים) -

<https://www.health.gov.il/Subjects/Environmental Health/food/Pages/default.aspx>

- ב. קישור לדף האינטרנט בנושא בריכות שחיה -

https://www.health.gov.il/Subjects/Environmental Health/bathing_sites/swimming_pools/Pages/default.aspx

- ג. קישור לדף האינטרנט בנושא מקוואות -

https://www.health.gov.il/Subjects/Environmental Health/bathing_sites/Mikve/Pages/default.aspx

6. הנחיות נוספות לתפעול מערך מזון (בנוסף לדרישות תקנות תנאי תברואה לבתי אוכל)

- א. יש לתכנן את המרחב בו תתקיים חלוקת המזון כך שלא ייווצרו תורים ועומסים בנקודות לחלוקת אוכל, על ידי פיזור והוספת נקודות חלוקה.
  - ב. הגשת המזון תהיה דרך דלפק הגשה בלבד (ללא שירות עצמי).
  - ג. דלפק הגשה יהיה עם מגן עיטוש מצד המגיש וסגור מצד הלקוחות.
  - ד. עדיפות להגשת מזון המחולק למנות אישיות מראש.
  - ה. בשירות עצמי יהיו רק מוצרים ארוזים המסודרים בצורה בודדת.
  - ו. הדחת כלים תעשה באמצעות מדיח כלים בתכנית המאפשרת חיטוי הכלים (טמפ' של לפחות 70 מעלות), או באמצעות הדחה ידנית הכוללת תהליך ניקוי היסודי של הכלים עם סבון, שטיפה וחיטוי הכלים על ידי השריית הכלים במים עם טמ"פ של 80 מעלות צלזיוס למשך 30 שניות לפחות או באמצעות השריית הכלים בתמיסת חומר חיטוי המבוססת כלור בריכוז של 100 מ"ל למשך 60 שניות, במידה ואין אפשרות הדחה יש להשתמש בכלים חד-פעמיים.
  - ז. ניקוי שולחנות, ויטרינות, מכשירים בשירות עצמי, משטחים אחרים (ידיות, לחצנים, מתגים וכו') בתדירות גבוהה יתבצע בעזרת חומר מחמצן המכיל ריכוז של לפחות 0.1% sodium hypochlorite (נתרן תת-כלורין), למשל "אקונומיקה" (באקונומיקה בריכוז של 2.5% יש למהול 40 מ"ל אקונומיקה ב 1 ליטר מים) או חומרי חיטוי מבוססי אלכוהול (ריכוז 70% אתנול לפחות).
  - ח. לצורך ניקוי ויבוש משטחים ואביזרים יעשה שימוש בנייר חד פעמי.
  - ט. עובדי צוות המטבח וההגשה ילבשו כפפות חד פעמיות ובגדי עבודה חד פעמיים בעת טיפול והגשת מזון.
  - י. עובדי מטבח והגשה יקפידו על היגיינה אישית גבוהה.
  - יא. כיוור לנטילת ידיים בהגשה ולשימוש לקוחות יהיה במרחק סביר הכולל מים זורמים, סבון נוזלי, נייר לניגוב ידיים, פח אשפה ומתקן לחיטוי ידיים.
  - יב. צוות הניקיון ילבש כפפות חד פעמיות ובגדי עבודה חד פעמיים.
- במידה ונדרש תשלום עבור המזון, התשלום עבור השירות יהיה מופרד מהגשת מזון.